

מִזְּיָבְעוֹ עֲצֵי יְהוּדָה אֲרִזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָמְעוּ: יוֹ אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ

— זוהר תהלים —

הָלָלוּ - דִּי לָנוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נֶאֱמָה הוּא לְתִינוּק זֶה שְׁלֵא יָדַע כָּל זֶה, וְאָנִי פוֹחַד עָלָיו אִם יִתְקִים בְּעוֹלָם מְשׁוּם זֶה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְלָמָּה? אָמַר לוֹ, מְשׁוּם שְׁתִּינוּק זֶה יִכּוֹל לְהִסְתַּפֵּל בְּמָקוֹם שְׁאִין רְשׁוּת לְאָדָם לְהִסְתַּכַּל בּוֹ, וְאָנִי פוֹחַד עָלָיו, שְׁעַד שְׁלֵא יִגִּיעַ לְפָרְקוֹ וְיִשְׁגִּיחַ וְיִסְתַּכַּל וְיַעֲנִישׁוּ אוֹתוֹ. שְׁמַע אוֹתוֹ הַתִּינוּק. אָמַר, אִינִי פוֹחַד מֵעַנֵּשׁ לְעוֹלָמִים, שְׁהָרִי בְשַׁעָה שְׁאֵבָא הִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, בְּרַךְ אוֹתִי וְהִתְפַּלֵּל עָלַי, וְיִדְעִתִּי שְׁזִכּוֹת אָבִי תִגָּן עָלַי. אָמְרוּ לוֹ, וּמִי הוּא אָבִיךָ? אָמַר, [אִין רַבִּי יְהוּדָה] בְּנוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא הַזֶּקֶן. לְקַחוּ אוֹתוֹ וְהִרְפִּיכוּ אוֹתוֹ עַל כַּתְּפֵיהֶם שְׁלֵשָׁה מִלִּין.

וּמָה יִי"ן צָרִיךְ לְהִיּוֹת סְתוּם וְחֲתוּם שְׁלֵא יִתְנַסֵּף לְעִבּוּדָה זָרָה גַם כִּף צָרִיךְ לְהִיּוֹת סְתוּם וְחֲתוּם סוּד הַתּוֹרָה וְכָל סוּדוּתֶיהָ

בְּרֵאשִׁית, ב' מְבִרָאשִׁית, ל' מְלַעֲינִי כָּל יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ ל"ב שָׁנִי. זֶה ל"ב ל"ב (הַם) שָׁנִים - ס"ד, חֶסֶר שְׁמוֹנֶה לְע"ב, שֶׁהוּא וְיִכְלוּ. הֵם שְׁבַעָה יְמֵי בְּרֵאשִׁית. שְׁמִינִי מָהוּ? שְׁבַעָה יְמֵי בְּרֵאשִׁית עִם (בְּרֵאשִׁית ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדַת אָדָם. זֶה ע"ב בְּחֻשְׁבוֹן בִּינִין. מָה זֶה לְהַצְהִיל פְּנִים מִשְׁמָן? אֱלוֹ שָׁנִים עֶשֶׂר פְּנִים - אַרְבַּעָה שֶׁל אַרְיָה, אַרְבַּעָה שֶׁל שׁוֹר אַרְבַּעָה שֶׁל נֶשֶׁר, שְׁהֵם: מִיכָאֵל אַרְיָה, אַרְבַּע פְּנִים שֶׁלוֹ יְהוֹ"ה. אַרְבַּע פְּנֵי שׁוֹר, וְהוּא גְבֻרִיאֵל, וְהֵם יְהוֹ"ה. אַרְבַּע פְּנֵי נֶשֶׁר, וְהוּא נוֹרִיאֵל, וְהֵם יְהוֹ"ה. וְהֵם מְמַנִּים תַּחַת חֶסֶד פַּח"ד אֲמַ"ת, דְּרָגוֹת שְׁלֵשֶׁת הָאֲבוֹת. וּפְרָשׁוּהָ רַבּוּתֵינוּ, הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְּרַכְּבָה. וְעוֹלָיִם (נְקוּדִים) הָאוֹרוֹת לְחֻשְׁבוֹן יב"ק. וְהֵם מְלַךְ מְלַךְ יְמִלְךְ, יְהוֹ"ה אֱהִי"ה אֲדַנְ"י. סֵף הַכֵּל - יב"ק.

אֵלֶּה הֵם שְׁשִׁים אֶלֶף רַבּוּא שֶׁל מְלֹאכִים שְׁלִיחִים שְׁנִבְרָאוּ בְּיוֹם הַשְּׁנִי שֶׁל בְּרֵאשִׁית וְכֻלָּם אֵשׁ לוֹהֶטֶת

וְיִינן יִשְׁמַח לְבַב אָנוּשׁ וְגו' (תהלים קד, טו):
[זוהר ח"ג פ' פנחס (דף רט"ו):] זֶה יִינן הַתּוֹרָה. שְׁכַף עוֹלָה יִינן, כְּחֻשְׁבוֹן סו"ד. וּמָה יִי"ן צָרִיךְ לְהִיּוֹת סְתוּם וְחֲתוּם שְׁלֵא יִתְנַסֵּף לְעִבּוּדָה זָרָה, גַם כִּף צָרִיךְ לְהִיּוֹת סְתוּם וְחֲתוּם סוּד הַתּוֹרָה, וְכָל סוּדוּתֶיהָ, וְלֹא מְשָׁקִים אוֹתָם, רַק לִירְאָיו. וְלֹא לְחַנָּם עוֹשִׂים כְּמָה מַצּוֹת בִּינִין וּמְבַרְכִים בּוֹ אֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלִינן יֵשׁ שְׁנֵי גִּנּוּם - לְבָן וְאָדָם, דִּין וְרַחֲמִים, וְהִינּוּ ב' תּוֹסַפֶּת בִּינִין. כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה לְבָנָה וְאָדָמָה. לְבָן מַצַּד יְמִין, אָדָם מַצַּד שְׂמָאל. וּמָה זֶה לְבַב אָנוּשׁ? לֵב הִיָּה לוֹ לומר! אֵלֶּא שְׁיֵשׁ לֵב מְסוּר לְלֵב, וְהֵם ל"ב אֱלֹהִים שֶׁל מַעֲשֵׂה

וְיִינן יִשְׁמַח לְבַב אָנוּשׁ וְגו' (תהלים קד, טו):
[זוהר ח"ג פ' פנחס (דף רט"ו):] זֶה יִינן הַתּוֹרָה. שְׁכַף עוֹלָה יִינן, כְּחֻשְׁבוֹן סו"ד. וּמָה יִי"ן צָרִיךְ לְהִיּוֹת סְתוּם וְחֲתוּם שְׁלֵא יִתְנַסֵּף לְעִבּוּדָה זָרָה, גַם כִּף צָרִיךְ לְהִיּוֹת סְתוּם וְחֲתוּם סוּד הַתּוֹרָה, וְכָל סוּדוּתֶיהָ, וְלֹא מְשָׁקִים אוֹתָם, רַק לִירְאָיו. וְלֹא לְחַנָּם עוֹשִׂים כְּמָה מַצּוֹת בִּינִין וּמְבַרְכִים בּוֹ אֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלִינן יֵשׁ שְׁנֵי גִּנּוּם - לְבָן וְאָדָם, דִּין וְרַחֲמִים, וְהִינּוּ ב' תּוֹסַפֶּת בִּינִין. כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה לְבָנָה וְאָדָמָה. לְבָן מַצַּד יְמִין, אָדָם מַצַּד שְׂמָאל. וּמָה זֶה לְבַב אָנוּשׁ? לֵב הִיָּה לוֹ לומר! אֵלֶּא שְׁיֵשׁ לֵב מְסוּר לְלֵב, וְהֵם ל"ב אֱלֹהִים שֶׁל מַעֲשֵׂה

וְיִינן יִשְׁמַח לְבַב אָנוּשׁ וְגו' (תהלים קד, טו):
[זוהר ח"ג פ' פנחס (דף רט"ו):] זֶה יִינן הַתּוֹרָה. שְׁכַף עוֹלָה יִינן, כְּחֻשְׁבוֹן סו"ד. וּמָה יִי"ן צָרִיךְ לְהִיּוֹת סְתוּם וְחֲתוּם שְׁלֵא יִתְנַסֵּף לְעִבּוּדָה זָרָה, גַם כִּף צָרִיךְ לְהִיּוֹת סְתוּם וְחֲתוּם סוּד הַתּוֹרָה, וְכָל סוּדוּתֶיהָ, וְלֹא מְשָׁקִים אוֹתָם, רַק לִירְאָיו. וְלֹא לְחַנָּם עוֹשִׂים כְּמָה מַצּוֹת בִּינִין וּמְבַרְכִים בּוֹ אֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלִינן יֵשׁ שְׁנֵי גִּנּוּם - לְבָן וְאָדָם, דִּין וְרַחֲמִים, וְהִינּוּ ב' תּוֹסַפֶּת בִּינִין. כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה לְבָנָה וְאָדָמָה. לְבָן מַצַּד יְמִין, אָדָם מַצַּד שְׂמָאל. וּמָה זֶה לְבַב אָנוּשׁ? לֵב הִיָּה לוֹ לומר! אֵלֶּא שְׁיֵשׁ לֵב מְסוּר לְלֵב, וְהֵם ל"ב אֱלֹהִים שֶׁל מַעֲשֵׂה

זוהר תהלים

נטע. אשר שם צפרים יקננו, בצלם
מקננות נשמות הצדיקים, וכל חילות
הקדש נזונים משם. חסידה - בתו של
אברהם אבינו, שנקרא חסיד, ועשה חסד
עם כל בני העולם, בגלל זה נקראת
חסידה. ברושים ביתה, בין זרועות עולם
יושבת.

גן עדן באיזה מקום הוא? רבי יהודה אמר
למעלה מערבות הוא. רבי יוסי אמר
בערבות הוא שהרי שנינו שם גנזי חיים
טובים ברכה ושלוש ונשמתן של צדיקים

ישבעו עצי ה' וגו' (קד, טז): [זוהר ח"א פ' חיי
סרה (דף קלז):] שנינו שם, בארבע
פעמים [בשנה] בשעה בכל יום העדן מנטף
על הגן, ויוצא מאותם הטפות נהר גדול
המתחלק לארבעה ראשים, ושמונה
וארבעים טפות מנטף בכל יום, ומשם
שבעים אילני הגן. זהו שכתוב (תהלים קד)
ישבעו עצי ה'. רבי תנחום אמר, מכאן
(שם) משקה הרים מעליותיו. איזו היא
עליה? זהו עדן. ועדן באיזה מקום הוא?
רבי יהודה אמר, למעלה מערבות הוא.
רבי יוסי אמר, בערבות הוא, שהרי שנינו,
שם גנזי חיים טובים ברכה ושלוש
ונשמתן של צדיקים, והגנוז העליון. הוא
עדן למטה מכון כנגדו גן בארץ ונוטל
ממנו שפע בכל יום.

ישבעו עצי ה' וגו' (קד, טז): [זוהר ח"א פ'
ויצא (דף קסג):] בא ראה, (תהלים קד)
ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע. מי
הלבנון? הרי פרוהו ונתבאר. הפסוק
הזה, אשר שם צפרים יקננו חסידה

חציר? משום שצומחים כחציר זה בעולם,
שכל יום ויום נקצרו כעת, ואחר כך
צומחים וחוזרים כמקדם. ולכן כתוב
מצמיח חציר לבהמה, זהו שכתוב (משלי יב)
יודע צדיק נפש בהמתו. ושנינו, אלה
הרים מעלים לה בכל יום ויום, ובכל הר
והר יש ששים רבוא, והיא אוכלת. ועשב
לעבדת האדם - אלו אותם נשמות
הצדיקים, שאותו אדם שרוכב ושולט על
בהמה זו אוכל ומכניסם בתוכו, ובזכותם
נזון כל העולם מאותו אדם, שכתוב בו
(יחזקאל א) ועל דמות הכסא דמות כמראה
אדם וגו'. ועל זה כתוב האדם, אותו
שנודע, כדי להוציא לחם מן הארץ,
להוציא מזון לעולם מהארץ הקדושה.
ויין - זה יין עתיק ששופע מלמעלה.
ישמח לבב אנוש - אנוש זה סוד של אותו
נער שעלה לשיבה וחזר כמקדם. ועל זה
כתוב (תהלים קג) אנוש כחציר ימיו.

להציהיל פנים - אלו אותם פנים
שנקראים פנים גדולות ופנים
קטנות. משמן, משפע העולם הבא, שמן
ומשחה קדוש עליון. ולחם לבב אנוש
יסעד - אותו לחם שמזילים השחקים,
וטוחנים מן למאכל של צדיקים סתם,
ומשם שופע לכמה חילות שנקראים לבב
אנוש, והכל בא משפע עליון. **ישבעו עצי
ה' -** אלו אותם עצים עליונים פנימיים.
ארזי לבנון אשר נטע, שהרי נעקרו ונטעם
הקדוש ברוך הוא. מה בין עצי ה' לארזי
לבנון? עצי ה' - אלו עץ החיים ועץ הדעת
טוב ורע. ארזי לבנון - אלו חמשים
שערים שנקראים חמש מאות שנה. אשר

— תהלים — זוהר תהלים —

וְחִזַּק שָׁבוּ יֵשׁ מְזוֹן לְכָל נִקְרָא עֵץ הַחַיִּים.
הַאֵילָן שְׁנִטֵּעַ שֶׁרָשִׁיו בְּאוֹתָם הַחַיִּים, וְהַכֹּל
הוא נֶאֱהָ. וְשִׁנִּינוּ, אוֹתוֹ הִנְהָר הוֹצִיא
נְחָלִים עֲמָקִים בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, לְהַשְׁקוֹת
אֶת הַגֶּזֶן וְלִהְרוֹת עֲצִים וּנְטִיעוֹת, שֶׁכְּתוּב
(תהלים קד) יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה' אֲרָזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר
נִטְעוּ. וְאוֹתָם הִנְחָלִים שׁוֹפְעִים וְנִמְשָׁכִים
וּמִתְכַּנְּסִים לְשָׁנֵי עֲמוּדִים, וְאוֹתָן בְּרִיתוֹת
(שתיים) קוֹרְאִים לְהֵן יִכְיִין וְכוּע"ז, וְיִפְהָ.
וּמִשׁוּם יוֹצְאִים כָּל אוֹתָם נְחָלִים, וּמִשָּׁרִים
אוֹתָם בְּדִרְגָה אַחַת שֶׁנִּקְרָאת צִדִּיק, שֶׁכְּתוּב
(משלי י) וְצִדִּיק יִסּוּד עוֹלָם. וְכֹלָם הוֹלְכִים
וּמִתְכַּנְּסִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא ים, וְהוּא
ים הַחֲכָמָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (קהלת א) כָּל
הַנְּחָלִים הֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'. וְאִם תֹּאמַר
שֶׁהָרִי מְגִיעִים לְמְקוֹם הַזֶּה וְלֹא שְׁבִים -
כְּתוּב אַחַר כֵּן, אֵל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הֹלְכִים
שֶׁם הֵם שְׁבִים לְלֶכְתָּ, מִשׁוּם שֶׁאוֹתוֹ נִהָר
לֹא פוֹסֵק לְעוֹלָמִים. הֵם שְׁבִים, לְאֵיזָה
מְקוֹם הֵם שְׁבִים? לְאוֹתָם שְׁנֵי עֲמוּדִים,
נִצַּח וְהוֹד. לְלֶכְתָּ, בְּצִדִּיק הַזֶּה, לְמִצְא
בְּרֻכּוֹת וְשִׂמְחָה. וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁשִּׁנִּינוּ, (תהלים
קד) לְוִיִּתָּן זֶה יִצְרָתָ לְשִׂחָק בּוֹ, זֶה צִדִּיק.
כֵּלָם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתַת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ. מִי זֶה
עֵתוֹ? (זו עתו של צדיק) זֶה הַגְּבִירָה, שֶׁנִּקְרָאת
עֵתוֹ שֶׁל צִדִּיק, וּמִשׁוּם כֵּן כֵּלָם מִחֲכִים
לְעֵתוֹ הַזֶּה. כָּל אֵלֹהִים שֶׁנִּזְזוּנִים לְמִטָּה, מִמְּקוֹם
זֶה נִזְזוּנִים, וְסוּד זֶה בְּאֲרָנוּ, (שם קמה) עֵינֵי כָל
אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְגו', כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוּ.

בא רָאָה, בְּשַׁעַה שֶׁהַכֹּל הַזֶּה מְבַשֵּׁם אֶת
עֵתוֹ וּמִתְחַבֵּר עִמּוֹ, אֲזַי כָּל הָעוֹלָמוֹת
בְּשִׂמְחָה וְכָל הָעוֹלָמוֹת בְּבְרֻכּוֹת, אֲזַי נִמְצָא
שְׁלוֹם בְּעֵלְיוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים, וְכִשְׁגּוֹרְמִים

בְּרוּשִׁים בֵּיתָה - אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ,
בְּאֵיזָה מְקוֹם? בְּלְבָנוֹן. וְאֵלֹהֵי הֵן שְׁתֵּי
הַצִּפְרִים שֶׁאֲמָרְנוּ בְּכִמָּה מְקוֹמוֹת, וּמֵאֵלֹהֵי
נִפְרְדוֹת כְּמָה צִפְרִים אַחֲרוֹת. אֲבָל אֵלֹהֵי
עֲלִיוֹנוֹת, וְיוֹצֵאת מִן לְבָנוֹן, שֶׁהוּא [סתום]
לְמַעַלָּה, וְסוּד הַדְּבָר - וְלִלְבָן שְׁתֵּי בְּנוֹת
וְגו'. חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָה, [זו לאה]
בְּאוֹתָם שֶׁשָּׂה בָנִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁשֶׁת צִדְדֵי
הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. לְמָה נִקְרָא חֲסִידָה?
אֵלָּא הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן הַזֶּה, אֵף עַל גֵּב שֶׁהוּא
נִקְבָה, קוֹרְאִים לוֹ זָכָר. שֶׁכְּאֲשֶׁר מִתְפַּשֵּׁט,
כָּל טוֹב וְכָל הָאוֹר יוֹצֵא מִמֶּנּוּ. וּמִשׁוּם
שֶׁהִיא חֲסִידָה, יוֹצֵא [משם] מִמֶּנָּה חֶסֶד,
שֶׁהוּא הָאוֹר הָרֵאשׁוֹן, שֶׁכְּתוּב (בראשית א)
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וְעַל זֶה בְּרוּשִׁים
בֵּיתָה. בְּרוּשִׁים - אֵל תִּקְרִי בְּרוּשִׁים אֵלָּא
בְּרֵאשִׁים, שֶׁהָרִי הָעוֹלָם הָאֲחֵר בַּתְּחִתּוֹנִים
בֵּיתָה, וְהִיא בֵּית הַדִּין שֶׁל הָעוֹלָם,
וּלְפַעְמִים נִקְרָא כְּמוֹ שֶׁלְּמַעַלָּה בְּכָל אוֹתָם
הַשְּׂמוֹת.

יֵשׁ בְּשָׁנָה זְמַנִּים שֶׁנִּמְצָא רְצוֹן וַיֵּשׁ זְמַנִּים
בְּשָׁנָה שֶׁהָדִין נִמְצָא וְתִלּוּי. יֵשׁ זְמַנִּים
בְּחִדְשֵׁים שֶׁהָרְצוֹן נִמְצָא בָהֶם וַיֵּשׁ זְמַנִּים
בְּחִדְשֵׁים שֶׁנִּמְצָאִים דִּינִים וְתִלּוּיִים עַל הַכֹּל

יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה' וְגו' (קד, טז): [זוהר ח"ג פ'
אחרי מות (דף י"ח).] **בא** רָאָה, כְּתוּב
(בראשית ב) וְנִהָר יִצָּא מֵעֵדֶן. וְשִׁנִּינוּ, מַה
שָׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ נִהָר? בְּאֲרָנוּ שֶׁשְׁמוֹ יוֹבֵל,
שֶׁכְּתוּב (ירמיה טז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שָׁרְשָׁיו.
וּבְסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבָא: חַיִּים שְׁמוֹ,
שֶׁמִּשְׁם יוֹצְאִים חַיִּים לְעוֹלָם, וְהֵם נִקְרָאִים
חַיֵי הַמְּלָךְ. וְהָרִי בְּאֲרָנוּ, אוֹתוֹ עֵץ גְּדוֹל

— זוהר תהלים —

וְכָתוּב (תהלים י) לָמָּה ה' תַּעֲמֹד בְּרַחוּק תַּעֲלִים לַעֲתוֹת בְּצָרָה. וְכָתוּב (ירמיה לא) מֵרַחוּק ה' נִרְאָה לִי. וְלַפְעָמַיִם שֶׁהוּא קָרוֹב, שְׁכָתוּב (תהלים קמה) קָרוֹב ה' לְכָל קִרְאָיו. מִשׁוּם כֶּף, וְאֵל יְבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'.

הָאֲרִיץ הַצְּמִיחָה הַכֹּל וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַחֵם אֶת כָּל הַמְּעַלָּה מֵהֶם וְשִׁתַּל אוֹתָם בְּגֵן עֵדֶן

יִשְׁבְּעוּ עַצְמֵי ה' וְגו' (קד, טז): [זוהר חדש פ'

בראשית (דף ע"ג)] שָׁנָה רַבּוֹתֵינוּ,

עֲשֵׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גֵן עֵדֶן לְמַטָּה בְּאֲרִיץ, וְהוּא מְכוּן כְּנֶגֶד כֶּסֶף הַכְּבוֹד,

וּפְרֻכְתָּ, הַקֶּרַח הַנּוֹרָא. וְלִמְדֵנוּ מְקוֹם יְדוּעַ

יֵשׁ עָלָיו אֲשֶׁר לֹא שְׁלֻטָּה בּוֹ עֵינַי נְבִיא

לְרִאוֹת לֹא בְּמַחְזָה וְלֹא בְּמֵרָאָה, וְעֵדֶן

שָׁמוּ, שְׁכָתוּב (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָ

אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאוֹתוֹ

עֵדֶן שְׁלַמְעֵלָה, מִמֶּנּוּ נִזּוֹן אוֹתוֹ הַגֵּן

שְׁלַמְטָה הַיְמָנוּ, וּמִתְדַשְּׁנִים מִשָּׁם כָּל

הָאֵילָנוֹת וְכָל הַיְבוֹלִים וְכָל הַצְּמִחִים

שֶׁבָּגְן. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁלֹשׁ פְּעָמַיִם

בְּכָל יוֹם מְנַטֵּף אוֹתוֹ עֵדֶן שְׁלַמְטָה מֵעַל

הַגֵּן מִכָּל הַרְיָחוֹת הַטּוֹבִים וְהַזּוֹהָרִים

הָעֲלִיוֹנִים וְהַנְּאוֹת וְכִסּוּפִים, וּמִהַרְיָח הַהוּא

וְהַכֶּסֶף וְהַהֲנָאָה שִׁיּוֹרֵד עָלָיו, נִזּוֹן מִמֶּנּוּ

כָּל הָעוֹלָם. וְלִמְדֵנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,

כְּשֶׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּדַשֵּׂא הָאֲרִיץ

דְּשָׂא, מִיַּד הַצְּמִיחָה הָאֲרִיץ כָּל הַיְבוֹלִים

וְכָל הַדְּשָׂאִים וְכָל הָאֵילָנוֹת שֶׁבָּגְן עֵדֶן

בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כֶּף הַצְּמִיחָה לְכָל הָעוֹלָם.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאֲרִיץ הַצְּמִיחָה לְכָל

הָעוֹלָם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַצְּמִיחַ אֶת

רְשָׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁשָּׁם לֹא נִמְצְאוֹת בְּרֻכּוֹת

שֶׁל אוֹתָם הַנְּחָלִים, וְהָעֵת הַזֹּאת יוֹנֶקֶת מִצַּד

הָאַחַר, אֲזִי מִתְעוֹרְרִים דִּינָיִם בְּעוֹלָם וְלֹא

נִמְצָא שָׁלוֹם. וּכְשֶׁרוֹצִים בְּנֵי הָעוֹלָם

לְהִתְבָּרֵךְ, לֹא יִכּוֹלִים, אֲלֵא רַק עַל יְדֵי

הַכֶּהֵן, כְּדֵי שִׁיעוֹרֵר אֶת הַכֶּתֶר שֶׁלּוֹ

וְתִתְבָּרֵךְ הַגְּבִירָה, וְיִמְצְאוּ בְּרֻכּוֹת בְּכָל

הָעוֹלָמוֹת. שְׁנִינוּ, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בְּקֶשׁ מִשָּׂה

מִלְפָּנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דְּבַר זֶה. אָמַר לוֹ,

אִם בְּנֵי הָעוֹלָם יָשׁוּבוּ לְפָנֶיךָ, עַל יְדֵי מִי

מִתְבָּרְכִים? אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִי

אַתָּה אוֹמֵר?! דְּבַר אֶל אַהֲרֹן אַחִיךָ, שֶׁהָרִי

בִּידוֹ מְסוּרוֹת הַבְּרֻכּוֹת לְמַעְלָה וְלִמְטָה.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אַהֲרֹן אַחִיךָ

וְאֵל יְבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'.

אָמַר רַבִּי אַבְא, יֵשׁ זְמָנִים לְפָנֵי הַקְדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּמְצְאִים רְצוּנוֹת וְנִמְצְאוֹת

בְּרֻכּוֹת וְלִבְקֶשׁ בְּקִשׁוֹת, וְלַפְעָמַיִם שְׁאִין

נִמְצְאִים רְצוּנוֹת, וְאִין מְזַדְּמָנוֹת בְּרֻכּוֹת,

וְדִינָיִם הַקָּשִׁים מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם.

וְלַפְעָמַיִם שֶׁהִדִּין תְּלוּי. בֹּא רֵאָה, יֵשׁ בְּשָׁנָה

זְמָנִים שֶׁנִּמְצָא רְצוֹן, וְיֵשׁ זְמָנִים בְּשָׁנָה

שֶׁהִדִּין נִמְצָא וְתְלוּי. יֵשׁ זְמָנִים בְּחֻדְשֵׁים

שֶׁהִרְצוֹן נִמְצָא בְּהֶם, וְיֵשׁ זְמָנִים בְּחֻדְשֵׁים

שֶׁנִּמְצְאִים דִּינָיִם, וְתְלוּיִים עַל הַכֹּל. יֵשׁ

זְמָנִים בְּשָׁבוּעוֹת שֶׁרְצוּנוֹת נִמְצְאִים, וְיֵשׁ

זְמָנִים בְּשָׁבוּעוֹת שֶׁדִּינָיִם נִמְצְאִים בְּעוֹלָם.

וְיֵשׁ זְמָנִים בְּיָמִים שֶׁנִּמְצָא רְצוֹן בְּעוֹלָם

וְהָעוֹלָם מִתְבַּשֵּׂם. וְיֵשׁ זְמָנִים בְּיָמִים

שֶׁהִדִּינִים תְּלוּיִים וְנִמְצְאִים, וְאִפְלוּ

בְּשָׁעוֹת, וְעַל זֶה כָּתוּב (קהלת א) וְעַת לְכָל

חִפְץ וְגו'. וְכָתוּב (תהלים טו) וְאֲנִי תַפְלֵתִי לְךָ

וְגו'. וְכָתוּב (ישעיה נח) דְּרָשׁוּ ה' בְּהִמְצָאוֹ.

חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בִּיתָה: יֵה הָרִים הַגְּבוּהִים לְיַעֲלִים סְלָעִים מַחֲסֶה לְשִׁפְנִים:
יֵט עֲשֵׂה יָרַח לְמוֹעֲדִים שְׁמֵשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: כ תִּשֶׁת חֲשָׁךְ וַיְהִי לַיְלָה

— זוהר תהלים —

אֶלְמֵלָא אַבְרָהָם שְׁקַבֵּל תּוֹרָתוֹ וּבְרִיתוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא נִתְקַיְמוּ שְׁמַיִם וָאָרֶץ

הָרִים הַגְּבוּהִים לְיַעֲלִים וגו' (קד, יח): נזוהר
חדש פ' בראשית (דף כב:) [וְרַב נַחֲמָן
אָמַר, אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם, אֲלֵא בְּאַבְרָהָם,
שְׁקַבֵּל תּוֹרָתוֹ וּבְרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם בּוֹ.
וְאֶלְמֵלָא אַבְרָהָם שְׁקַבֵּל תּוֹרָתוֹ וּבְרִיתוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא נִתְקַיְמוּ שְׁמַיִם
וָאָרֶץ, שְׁנֵאמַר (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם
וְלַיְלָה חֻקַּת שְׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. וְאֵל
תַּתְמָה עַל זֶה, שֶׁהָרִי שְׁנִינוּ, כְּתוּב (תהלים קד)
הָרִים הַגְּבוּהִים לְיַעֲלִים סְלָעִים מַחֲסֶה
לְשִׁפְנִים. אִם הָרִים הַגְּבוּהִים נִבְרְאוּ בְּעוֹלָם
לְיַעֲלִים, וְהַסְּלָעִים לֹא נִבְרְאוּ אֲלֵא
לְשִׁפְנִים, אֵל תַּתְמָה לְהִיּוֹת הָעוֹלָם נִבְרָא
בְּשִׁבִיל אַבְרָהָם, שְׁקִים כֹּל הַתּוֹרָה וְכָל מֵה
שְׁנִצְטוּהָ מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק
אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה, בְּהַ בְּרָאָם, זֶהוּ
שְׁכָתוּב (שמות כג) כִּי שְׁמִי בְּקָרְבוֹ.

אֲמוֹת הָעוֹלָם עוֹשִׂים מוֹנִים הַחֲשִׁבּוֹן
לְשִׁמּוֹשׁ וַיִּשְׂרָאֵל לְלִבְנָה

עֲשֵׂה יָרַח לְמוֹעֲדִים וגו' (קד, יט): נזוהר ח"א
פ' ויחי (דף רלז:) [יְהוּדָה אֲתָה יוֹדוּךְ
אֲחִיךָ יִדְךָ בְּעַרְףְּ אִיבִיךָ וּגּו'. רַבִּי יוֹסִי
פָּתַח, (תהלים קד) עֲשֵׂה יָרַח לְמוֹעֲדִים וּגּו'.
עֲשֵׂה יָרַח, כְּדִי לְקַדֵּשׁ בּוֹ רֵאשִׁי חֲדָשִׁים
וְרֵאשִׁי שָׁנִים. וְלְעוֹלָמִים הַלְּבָנָה מְאִירָה רַק
מִן הַשֶּׁמֶשׁ, וּכְשִׁשׁוּלְטַת הַשֶּׁמֶשׁ - לֹא
שׁוּלְטַת הַלְּבָנָה, וּכְשִׁמְתַכְנַסַּת הַשֶּׁמֶשׁ, אֲזַי

הַגֵּן עֵדֶן, זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית ב, ח) וַיִּטַּע ה'
אֱלֹהִים גֵּן בְּעֵדֶן מִקְדָּם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאָרֶץ הַצְּמִיחָה הַכֹּל,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַר אֶת כָּל
הַמַּעֲלָה מֵהֶם וְשָׁתַל אוֹתָם בְּגֵן עֵדֶן, וּמִמֵּה
שִׁיּוּרֵי מַעֲדָן כָּלֵם נִזְוִינִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב
(תהלים כד) יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה' אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר
נִטְעוּ אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ. מִי הֵם
הַצִּפְרִים? אֵלּוּ הֵם הַצְּדִיקִים, שֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂה לָהֶם כְּנָפִים כְּצִפְרִים
לְהַתְּעוֹפֵף לְמַעְלָה בְּמַדְעַ וְהַשְׁכֵּל,
וְלְהַעֲלוֹתָם לְמָקוֹם הַהוּא שְׁגָנוּ לָהֶם,
שְׁכָתוּב בּוֹ (ישעיה סד, ג) עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים
זוֹלָתָךְ יַעֲשֵׂה לְמַחֲכָה לּוֹ.

יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה' אַרְזֵי - אֵלּוּ אֵילָנוֹת שְׁבִיבָן
עֵדֶן

יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה' וּגּו' (קד, טז): נזוהר חדש
פ' בראשית (דף כג:) [אָמַר רַבִּי
יַעֲקֹב בַּר אֵידִי, עַל כָּל פְּנִים מִטַּע ה'
הוּא, שְׁנִטְעַע שָׁם כָּל עֵץ נַחֲמָד לְמַרְאֵה.
וְאִיךָ נִטְעַע? אֲלֵא כְּשֶׁהוֹצִיָּאה הָאָרֶץ
אֵילָנוֹתֶיהָ וּפְרוֹתֶיהָ, הוֹצִיָּאה בְּתַחֲלָה בְּגֵן
עֵדֶן, וְאַחַר כֵּךְ בְּכָל הָעוֹלָם, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בָּחַר בְּמָקוֹם הַהוּא וְהִכִּינוּ
לְהִיּוֹת שָׁם לְעוֹלָם. וְהוּא פּוֹקֵד אוֹתוֹ,
וּמְשַׁקֵּה בְּטוֹבוֹ מֵאוֹתוֹ הַטּוֹב הַנִּשְׁפָּע
מֵעֵדֶן שֶׁל מַעְלָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים קד)
יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה' אַרְזֵי וּגּו', אֵלּוּ אֵילָנוֹת
שְׁבִיבָן עֵדֶן.

בו תרמש כל חיתו יער: כא הכפירים שאגים לטרף ולבקש מאל אכלם: כב תזרח השמש יאספון ואל מעונתם ירבעון: כג יצא אדם לפעלו ולעבדתו ערי ערב: כד מה רבו מעשיך יהוה: כה בלם בחכמה עשית מלאה הארץ

זוהר תהלים

הגדלים - אלו לוי'תן ובת זוגו. ואת כל נפש החיה הרמשת - זו נפש אותה החיה שהיא רומשת לארבעת צדדי העולם. ומי היא החיה שהיא רומשת? הוי אומר זו לילית. אשר שרצו המים למיניהם - שהמים מגדלים אותם. שכשבא צד הדרום, מפשירים המים ושופעים לכל הצדדים, ואניות הים הולכים ועוברים, כמו שנאמר (תהלים קד) שם אניות יהלכון לוי'תן זה יצרת לשחק בו. ואת כל עוף כנף למינהו - כמו שנאמר (קהלת י) כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר. רבי יוסי אומר, כלם משש כנפים ולא משתנים לעולמים, ומשום כך כתוב למינהו. מה זה למינהו? למין שלמעלה, ואלה טסים ומשוטטים בעולם בשש, ורואים מעשי בני אדם ומעלים אותם למעלה, ועל זה כתוב (שם) גם במדעך מלך אל תקלל וגו'. רבי חזקיה אומר, הרמשת? השורצת צריך להיות! אלא כמו שאמרנו, רומש לילה. ועל זה (תהלים קד, כ) בו תרמש כל חיתו יער. שכלם שולטים בשעה שהיא שולטת, ופותחים שירה בשלשה צדדים של חצות הלילה, ומזמרים שירה ולא שוקטים, ועל אלו כתוב המזמרים את ה' אל דמי לכם.

מי יכול למנות את מעשי הקדוש ברוך הוא שהנה כמה צבאות ומחנות משנים זה מזה שאין להם חשבון וכלם בפעם אחת מה רבו מעשיך ה' וגו' (קד, כד): [זוהר ח"א

שולטת הלכנה, ואין חשבון ללכנה אלא רק כשמתכנסת השמש. ושניהם עשה הקדוש ברוך הוא להאיר, וזה שכתוב (בראשית א) ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ וגו'. והיו לאתת - אלו שבתות, שכתוב (שמות לא) כי אות היא. ולמועדים - אלו ימים טובים. ולימים - אלו ראשי חודשים. ולשנים - אלו ראשי שנים. שיהיו אמות העולם עושים חשבון לשמש, וישראל ללכנה. וזה הולך כמו שאמר רבי אלעזר, כתוב (ישעיה ט) הרבית הגוי לו הגדלת השמחה. הרבית הגוי - אלו ישראל, שכתוב בהם (דברים ד) כי מי גוי גדול, וכתוב גוי אחד בארץ. לו - בשבילו. הגדלת השמחה [מחמ] - זו הלכנה שמתגדלת באור בשביל ישראל. אמות העולם לשמש, וישראל ללכנה, איזה מהם עדיף? ודאי הלכנה למעלה, והשמש של אמות העולם תחת הלכנה הוא, ואותו השמש מזו [הצד] הלכנה מאיר. ראה מה בינם לבין ישראל. ישראל אחוזים בלכנה, והשתששו בשמש העליונה, ונאחזו במקום [בן] [שמאיר לשמש] שמאירה מהשמש העליון ונדבקים בו, שכתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום.

ויברא אלהים את התנינים הגדלים - אלו לוי'תן ובת זוגו

בו תרמש כל חיתו יער (קד, כ): [זוהר ח"א פ' בראשית (דף טז):] ויברא אלהים את התנינים

— זהו תהלים — זוהר תהלים —

הקדוש ברוך הוא עשה מעשיו בחכמה -
נטל הכל יחד וזרע אותם ואחר כך יצאו
כל אחד ואחד בזמנו

מה רבו מעשיך ה' וגו' (קד, כד) : [זוהר ח"ג פ'
תוריע (דף מ"ג).] אשה פי תזריע. רבי

חזקיה פתח, מה רבו מעשיך ה', כמה
רבים מעשי המלך הקדוש בעולם. משל
לאדם שלקח בידו כמה זרעים יחד, וזרע
אותם בפעם אחת, ואחר כך יוצא כל אחד
ואחד לבדו. כך הקדוש ברוך הוא עשה
מעשיו בחכמה, ובחכמה נטל הכל יחד
וזרע אותם, ואחר כך יצאו כל אחד ואחד
בזמנו. זהו שכתוב (תהלים קד) כלם בחכמה
עשית. אמר רבי אבא, מה רבו מעשיך ה',
כמה רבים מעשי המלך הקדוש, וכלם
סתומים בחכמה. זהו שכתוב כלם בחכמה
עשית. כלם כלולים בחכמה, ולא יוצאים
החוצה אלא בשבילים ידועים כלפי
הבינה, ומשם נעשים הכל ונתתקנים. זהו
שכתוב (משלי כד) ובתבונה יתכונן, ועל זה -
כלם בחכמה עשית, בבינה. מלאה הארץ.
הארץ - זו כנסת ישראל, שמשם הכל
מתמלא, כמו שנאמר (קהלת א) כל הנחלים
הלכים אל הים וגו'. קנייך - שהיא מוציאה
אותם אחר כך. זהו שכתוב (בראשית) אלה
תולדות השמים והארץ בהבראם, בה'
בראם. משום כך, מלאה הארץ קנייך.

משל לאיש שנוטל בידו הרבה קשרי
זרעים ביחד וזרע אותם בפעם אחד ואחר
כך יוצא כל אחד ואחד בלבדו כך הקב"ה
עשה מעשיו בחכמה ולקח הכל יחד וזרע
אותם ואחר כך יצאו כל אחד ואחד בזמנו
מה רבו מעשיך ה' וגו' (קד, כד) : [זוהר ח"ג

פ' ויצא (דף קנו).] וילך ראובן בימי קציר
חטים וימצא דודאים בשדה. רבי יצחק
פתח ואמר, (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה'
כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנייך.
הפסוק הזה בארוהו בכמה מקומות. אלא
מי יכול למנות את מעשי הקדוש ברוך
הוא, שהנה כמה צבאות ומחנות משנים
זה מזה שאין להם חשבון, וכלם בפעם
אחת, כמו פטיש שמוציא זיקים לכל
הצדדים בפעם אחת, כך הקדוש ברוך הוא
מוציא כמה מינים ומחנות משנים זה מזה
שאין להם חשבון, וכלם בפעם אחת. בא
ראה, בדבור וברוח יחד נעשה העולם,
שכתוב בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל
צבאם. בדבר ה' - זה הדבור. וברוח פיו -
זו הרוח. זה בלי זה לא הולך, ונכללים זה
עם זה ויוצאים מהם כמה צבאות לצבאות,
ומחנות למחנות, והכל בפעם אחת.

בא ראה, כשרצה הקדוש ברוך הוא לברא
את העולמות, הוציא אור נסתר אחד,
שמהאור ההוא יוצאים ומאירים כל אותם
האורות שהתגלו, ומאותו האור יוצאים
והתפשטו ונעשו שאר האורות, והוא
העולם העליון.

ועוד, האור העליון הזה התפשט ועשה
אמן, אור שאינו מאיר, ועשה את
העולם התחתון. ומשום שהוא אור שלא
מאיר, רוצה להתקשר למעלה, רוצה
להתקשר למטה. ובקשר שלמטה נקשר
להאיר בקשר שלמעלה. והאור הזה שאינו
מאיר בקשר שלמעלה, מוציא את כל
החילות והמחנות למינים רבים. זהו שכתוב
מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית וגו'.

קְנִינְךָ: כִּי זֶה הַיָּמִים גְּדוּלַּ וְרַחֲב יָדַיִם שָׁם רָמַשׁ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם

זוהר תהלים

מקומות, אבל מי יכול לספר מעשי הקב"ה, שהרי כמה חילות ומחנות משונים זה מן זה שאין להם מספר, וכלם יצאו ברגע אחד, כפטיש המוציא ניצוצות לכל צד ברגע אחד, כך הקב"ה הוציא כמה מינים מחנות משונים זה מן זה שאין להם מספר, וכלם בזמן אחד, בוא וראה בדבור וברוח יחד נברא העולם, שכתוב בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, בדבר ה' זה דבור, וברוח פיו זה רוח, זה בלא זה אינו הולך, נכלל זה בזה ויצא מהם כמה חילות לחילות ומחנות למחנות, והכל בזמן אחד, בוא וראה כאשר רצה הקב"ה לבורא העולם, הוציא מאור נסתר אחד^{קמ} ומן המאור ההוא יוצאים ומאירים כל אותן מאורות הנגלים, ומאותו המאור יצאו ונתפשטו ונעשו שאר המאורות, והוא עולם העליון, ועוד התפשט אותו מאור העליון ועשה אומנות מאור שאינו מאיר^{קמא} ועשה עולם התחתון, ולפי שהוא מאור שאינו מאיר נצרך להתקשר למעלה ונצרך להתקשר למטה^{קמב} ובהתקשרות שלמטה נתקשר להיות נואר בהתקשרות שלמעלה, וזה המאור שאינו מאיר בהתקשרות שלמעלה הוציא כל החילות והמחנות של הרבה מינים, זש"כ מה רבו מעשיך ה' וגו'^{קמג} וכל

(דף מב:) זוהר תורה] רבי חזקיה מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' פְּלִם בְּחַכְמָה עֲשִׂיתָ מְלֶאכֶה הָאָרֶץ קְנִינְךָ, כמה גדולים מעשי המלך הקדוש בעולם, משל לאיש שנוטל בידיו הרבה קשרי זרעים ביחד וזורע אותם בפעם אחד, ואח"כ יוצא כל אחד ואחד בלבדו, כך הקב"ה עשה מעשיו בחכמה, ובחכמה לקח הכל יחד וזרע אותם, ואח"כ יצאו כל אחד ואחד בזמנו, זש"כ כלם בחכמה עשית, א"ר אבא מה רבו מעשיך ה', כמה גדולים הם מעשי המלך הקדוש, וכלם נסתרים בחכמה, זה שכתוב כלם בחכמה עשית, כלם בחכמה נכללים ואין יוצאים לחוץ אלא בנתיבות יודעים אל הבינה, ומשם נעשים כלם ונתתקנו, זש"כ (משלי כד) ובתבונה יתכונן, וע"ד כלם בחכמה עשית בבינה, מאלה הארץ קנינך, האר"ץ, זו כנסת ישראל, שמשם נתמלאית מהכל, כמש"כ (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים וגו', קנינך, שהיא מוציאה אותם אח"כ, זש"כ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה בראם, לפיכך מלאה הארץ קניינך.

מי יכול לספר מעשי הקב"ה

מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' (קד, כד): [זוהר ח"א (דף קנ"ו). זוהר תורה] רבי יצחק אמר מה רבו מעשיך ה' וגו'. מקרא זה נתבאר בכמה

זיו הזוהר

עבודתם הקדושה תורה תפלה ומצות שע"ז תתעלה להתקשרות שלמעלה: קמג. ועל פי זה יתבאר כלם בחכמה עשית, שהתחלת הבריאה היתה בחכמה העליונה וגמר הבריאה בחכמה זעירא שהיא המלכות:

קמ. זו הבינה, וממנה נשתלשלו שאר הספירות מאורות הנגלים, וממנה תבא להן הארת השפע: קמא. זו המלכות בחי' לבנה: קמב. ההתקשרות דלעילא היינו עם התפארת לקבלת השפע, וההתקשרות שלמטה היינו עם צדיקי הדור לקבל

— זהו זה תהלים —

ועומדות בקיומן כמו שאר בני אדם. ולכן יש מקום בישוב, כשמאיר לאלה חשוף לאלה, לאלה יום ולאֵלה לילה. ויש מקום שכלו יום, ולא נמצא בו לילה פרט לשעה אחת קטנה. וזה שאמר בספרי הקדמונים, ובספרו של אדם הראשון כך הוא. שָׁכַף כְּתוּב, (תהלים קלט) אוֹדֶךָ עַל כִּי נִרְאוּת נִפְלִייתִי נִפְלְאִים מַעֲשֶׂיךָ. וכתוב (שם קד) מִה רָבוּ מַעֲשֶׂיךָ ה'. ולכן הכל יפה. וסוד זה נמסר לבעלי החכמה, ולא למחלקי תחומים, משום שהוא סוד עמק של התורה. כמו כן יש בים, שיש בו פמה בריות משנות זו מזו. זהו שכתוב (קד, כה) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יַדַּיִם שֶׁם רָמַשׁ וְאִין מְסַפֵּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. וזה הים גדול ורחב ידיים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדלות שם אניות יהלכון לוינתן וגו'. והכל תלוי זה בזה (ומתקשר זה בזה), והכל כמו שלמעלה. ובכל העולמות אין שולט בכל, רק אדם, והקדוש ברוך הוא מעליו.

רבי נהוראי סבא פרש לים הגדול, והתרעש הים, ונאכדו כל אותם שהיו בספינה, והתרחש לו נס, וירד בשבילים ידועים ללב הים, ויצא תחת הים לישוב אחד, וראה מאותן הבריות כלן קטנות, והיו מתפללים תפלה, ולא ידע מה אומרים. התרחש לו נס ועלה. אמר, אשריהם הצדיקים שמשתדלים בתורה ויודעים נסתרי הסודות העליונים. אוי לאותם שחולקים על דבריהם ולא מאמינים. מאותו יום, כשהיה בא לבית רב ואומרים דבר תורה, היה בוכה. אמרו לו, למה אתה בוכה? אמר להם, משום שעברתי על אמונת דברי חכמים, ופחד מהדין של אותו העולם.

מה שבארץ כן גם למעלה, ואין לך דבר קטן בעולם הזה שאינו תולה בדבר אחר עליון שנפקד עליו למעלה, ובשביל זה כאשר נתעורר הדבר למטה נתעורר אותו שנפקד עליו למעלה, כיון שהכל נאחז זה בזה.

חיות קטנות עם גדולות - אלו הם שנים עשר שבטים בני יעקב שנמצאו בהם בשלמות אחד אלה ואחד זאב ואחד ארי ואחד טלה

זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יַדַּיִם (קד, כה): [זוהר ח"א פ' ויחי (דף רלח:)] בא ראה, כתוב (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יַדַּיִם שֶׁם רָמַשׁ וְאִין מְסַפֵּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. זֶה הַיָּם גָּדוֹל - זו השכינה שעומדת על יעקב, כשרצה להסתלק מהעולם. ורחב ידיים - שהרי כל העולם מתמלא ונשלם ומצטמצם שם. שם רמש ואין מספר - שכמה מלאכים עליונים וקדושים נמצאו שם. חיות קטנות עם גדולות - אלו הם שנים עשר שבטים, בני יעקב שנמצאו בהם בשלמות, אחד אלה, ואחד זאב, ואחד ארי, ואחד טלה. אמר רבי יצחק, אריה אחד, וטלה אחד, אחד זאב, ואחד גדי, וכן כלם, להמצא חיות קטנות עם גדולות.

כל הישוב מתגלגל בעגול כמו כדור

זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יַדַּיִם וְגו' (קד, כה): [זוהר ח"א פ' ויקרא (דף ט:)] ובספרו של רב המנונא סבא פרש יותר, שהרי כל הישוב מתגלגל בעגול כמו כדור, אלה למטה ואלו למעלה, וכל אותן בריות משנות במראיהן משנוי האויר כפי כל מקום ומקום,

גְּדֹלוֹת: כו שֵׁם אֲנִיּוֹת יִחַלְכוּן לְיִיתֵן זֶה יִצְרֶת לְשִׁחַק בּוֹ: כז בְּלִם אֱלֹהֵי יִשְׁבְּרוּן

זוהר תהלים

הַעֲלִינּוֹת שְׂמֵחוֹת. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (איוב מ) וְכָל חֵית הַשָּׂדֶה יִשְׁחָקוּ שָׁם. בֹּא רֵאֵה, כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה יֵשׁ לְמִטָּה, כְּמוֹ שְׁלֹמֶטָה יֵשׁ בֵּינָם. כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה יֵשׁ לְמִטָּה בֵּינָם הַעֲלִיּוֹן. כְּגוֹן שְׁלֹמֶעֱלָה יֵשׁ לְמִטָּה. כְּגוֹן שְׁלֹמֶטָה יֵשׁ בֵּינָם הַתַּחְתּוֹן. הַגּוֹף שֶׁל אוֹתוֹ הַיָּם, הָרִי הַתְּעוֹרְרָנוּ לְחִבְרִינוּ, אַרְךְ וְרַחֵב, רֹאשׁ וְזִרְעוֹת וְשַׁעֲרוֹת הַגּוֹף, הַכֹּל כְּמוֹ שְׁצַרְיָה, וְהַכֹּל נִקְרָא בְּשֵׁמוֹ. וְכְמוֹ זֶה לְמִטָּה לִים שְׁלֹמֶטָה, כִּף גַם הָרֹאשׁ שֶׁל הַיָּם וְזִרְעוֹת הַיָּם וְגוֹף הַיָּם. כְּתוֹב (בראשית מט) זְבוּלָן לְחוֹף יָמִים יִשְׁכֵן. וְהָרִי יֵם אֶחָד הָיָה בְּגוֹרְלוֹ, אֲלֵא מָה זֶה לְחוֹף יָמִים? וְדָאֵי שְׁבִאֲרוּהָ הַחֲבָרִים בְּסוּד עֲלִיּוֹן. וְיִרְכְּתוּ עַל צִידוֹ, כְּנֶאֱמַר (שמות א) יִצְאֵי יַרְךְ יַעֲקֹב. זְבוּלָן הָיָה שׁוֹק הַיָּמִין שֶׁל הַגּוֹף, וַיֵּם כְּנַרְת הָיָה בְּגוֹרְלוֹ, וּמִכַּאֲן נִמְצָא הַחֲלִזוֹן שֶׁל הַתְּכֵלֶת.

יֵשׁ רְקִיעַ עֲלִיּוֹן נִסְתָּר לְמַעַלָּה מֵאוֹתָם הַשְּׂבָעָה וְזֶה הוּא הָרְקִיעַ שְׁמִנְהִיגָם וּמֵאִיר לְכֻלָּם

שֵׁם אֲנִיּוֹת יִחַלְכוּן (קד, כז): [זוהר ח"א פ' לך
לך (ד' ט"ז)] בֹּא רֵאֵה, יֵשׁ רְקִיעַ עֲלִיּוֹן נִסְתָּר לְמַעַלָּה מֵאוֹתָם הַשְּׂבָעָה, וְזֶה הוּא הָרְקִיעַ שְׁמִנְהִיגָם וּמֵאִיר לְכֻלָּם, וְזֶה אֵינוֹ נוֹדֵעַ, וְעוֹמֵד בְּשֵׂאֵלָה שֶׁלֹּא יִדְוֶעָה, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא נִסְתָּר וְעַמְק, וְכֻלָּם תְּמַהִים עֲלָיו. וּמִשּׁוֹם כִּף נִקְרָא מ"י, כְּמוֹ שְׁפָרְשׁוּהָ שְׂכָתוֹב (איוב לח) מִבְּטָן מִי יִצְא הַקָּרַח, וְנֶאֱמַר. וְזֶה הוּא הָרְקִיעַ הַעֲלִיּוֹן שְׁעוֹמֵד עַל כָּל אוֹתָם הַשְּׂבָעָה. וַיֵּשׁ לְמִטָּה רְקִיעַ שֶׁהוּא תַחְתּוֹן מִכָּלֵם וְלֹא מֵאִיר. וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא תַחְתּוֹן שֶׁלֹּא מֵאִיר, אוֹתוֹ הָרְקִיעַ שְׁעַלִּיהֶם מִתְּחַבֵּר עִמוֹ, וּשְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ הוּא

זְבוּלוֹן הָיָה שׁוֹק הַיָּמִין שֶׁל הַגּוֹף וַיֵּם כְּנַרְת הָיָה בְּגוֹרְלוֹ וּמִכַּאֲן נִמְצָא הַחֲלִזוֹן שֶׁל הַתְּכֵלֶת וְזֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם וְגו' (קד, כז): [זוהר ח"ב פ' בשלח (ד' ט"ז)] בֹּא רֵאֵה, כָּל הַמַּחְנוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה וְכָל אוֹתָן הַמְּרַכְּבוֹת, כָּלֵם אַחֲזִיזִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, דְּרָגוֹת בְּדְרָגוֹת. אֵלֶּה עֲלִיּוֹנִים וְאֵלֶּה תַחְתּוֹנִים, וְחֵיּוֹת הַקֶּדֶשׁ עֲלֵיהֶם, וְכָל הָאוֹכְלוֹסִים וְהַמַּחְנוֹת, כָּלֵם נוֹסְעִים תַחַת יְדֵיהֶם. עַל מֵאֲמָרָה נוֹסְעִים וְעַל מֵאֲמָרָה חוֹנִים. וְזוֹהֵי הַתְּחִיָּה (הַעֲלִיּוֹנָה הַקְּדוּשָׁה) שְׁכָל שְׁאָר הַחֵיּוֹת אַחֲזוֹת בָּהֶן, וְהַשְּׁתַלְשְׁלוֹ (וּנְתַקְנוּ) בְּשִׁבִילָהּ כְּמָה חֵיּוֹת לְחֵיּוֹת (אלו יורדות ואלו יורדות). וְנֶאֱחֲזוֹת דְּרָגוֹת בְּדְרָגוֹת, וְכָל הַעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים הוֹלְכִים וְשֹׁטִים בֵּינָם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (תהלים קד, כז) זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם שֵׁם רַמְשׁ וְאֵין מִסְפָּר וְגו'. וְכִשְׁמַעְלָה הַיָּם אֶת גְּלִיו, כָּל הָאֲנִיּוֹת עוֹלוֹת וְיורְדוֹת, וְנִמְצָא זַעֲף, וְרוּחַ קֶשֶׁה הוֹלְכֶת עֲלָיו בְּחֶזֶק, וְדָגֵי הַיָּם מִתְּפָזְרִים לְכָל צַד, אֵלֶּה לְמִזְרַח וְאֵלֶּה לְמַעְרָב, אֵלֶּה לְצַפּוֹן וְאֵלֶּה לְדָרוֹם. וְכָל אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם שְׂרוֹאִים אֶת הָרֶשֶׁם עֲלֵיהֶם, לוֹקְחִים אוֹתָם וְכוֹלְעִים אוֹתָם בְּמַעֲרוֹת הָעֶפְרָר.

וְכָל הָאֲנִיּוֹת לֹא נוֹסְעוֹת מִמְקוֹמָם, וְלֹא עוֹלוֹת וְיורְדוֹת, פָּרַט לְאוֹתָהּ שְׂעָה שְׂבָא מְנַהִיג אֶחָד שֶׁל הַיָּם וַיִּוצֵא לְהַשְׁלִים רוּחַ שֶׁל זַעֲף הַיָּם. כִּיּוֹן שִׁזָּה עוֹלָה עַל הַיָּם, שׁוֹכֵף מְרַגְזוֹ, וְנִמְצָאֵת מְנוּחָה. וְאֵז כָּל הָאֲנִיּוֹת הוֹלְכוֹת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא סוֹטוֹת לְיָמִין וְלִשְׂמָאל. זֶהוּ שְׂכָתוֹב שֵׁם אֲנִיּוֹת יִחַלְכוּן לְיִיתֵן זֶה יִצְרֶת לְשִׁחַק בּוֹ. זֶה דוֹקָא. וְכָל דָּגֵי הַיָּם מִתְּפַנְסִים לְמְקוֹמָם, וְכָל אוֹתָן הַחֵיּוֹת שְׂמֵחוֹת עֲלֵיהֶן, וְחֵיּוֹת הַשָּׂדֶה

לְתֵת אֲבָלִים בְּעֵתוֹ: כח תִּתֵּן לָהֶם יִלְקַטוּן תִּפְתַּח יְדָךְ יִשְׁבְּעוּן מִזֶּבֶב: כט תִּסְתִּיר פְּנֵיךְ יִבְהַלּוּן תִּסְפֵּה רִוּחַם יִגְוַעוּן וְאֵל עֲפָרָם יִשׁוּבוּן: ל תִּשְׁלַח רִוּחְךָ יִבְרָאוּן

זוהר תהלים

תִּסְתִּיר פְּנֵיךְ יִבְהַלּוּן וְגו' (קד, כט): [זוהר ח"א פ' וירא (דף קיח:)] רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, לֹא רָאִינוּ מִי שִׁפְרַשׁ אֶת הַדְּבָר הַזֶּה כְּדוּד הַמֶּלֶךְ שֶׁאָמַר (תהלים קד, כט) תִּסְתִּיר פְּנֵיךְ יִבְהַלּוּן וְגו'. מִכָּאן שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה רָעָה לְשׁוֹם אָדָם, אֲלֵא כִּשְׂאִינוּ מִשְׁגִּיחַ בּוֹ - הוּא כֹּלֵה מֵאֲלִיו, שֶׁכְּתוּב תִּסְתִּיר פְּנֵיךְ יִבְהַלּוּן תִּסְפֵּה רִוּחַם יִגְוַעוּן וְגו', וְאַחַר כֵּךְ (שם) תִּשְׁלַח רִוּחְךָ יִבְרָאוּן וְגו', וְאַחַר כֵּךְ (שם) יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו. וְאֵזִי הַשְּׁחוֹק בְּעוֹלָם, שֶׁכְּתוּב (שם קכו) אֲזִי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וְתֹאמַר שְׂרָה צָחַק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים, לְשִׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ.

בְּשִׁעָה שֶׁאָדָם מֵת נִתְּנָה לוֹ רְשׁוּת לְרֵאוֹת וְרוּאָה אֲצִלוֹ קְרוֹבָיו וְחִבְרָיו מֵאוֹתוֹ הָעוֹלָם וְנוֹדַע לָהֶם

תִּסְפֵּה רִוּחַם יִגְוַעוּן וְגו' (קד, כט): [זוהר ח"א פ' ויחי (דף ריח:)] אַף כָּאן, בְּשִׁעָה שְׁדִין הָאָדָם יִתְעוֹרֵר, מִתְחִיל וְקוֹרֵא לוֹ, וְאֵין מִי שִׁיּוֹדַע בְּזֶה, פָּרַט לְאוֹתוֹ אִישׁ שֶׁשׁוֹכֵב. שִׁשְׁנִינוּ, בְּשִׁעָה שֶׁהָאִישׁ שׁוֹכֵב וְהִדִּין שְׂרוּי עָלָיו לְהוֹצִיא מִהָעוֹלָם הַזֶּה, מִתּוֹסַפֶּת בּוֹ רִוּחַ עֲלִיוֹנָה מֵהַ שְׁלֵא הִיָּה בְיָמָיו, וְכִיּוֹן שִׁשְׂוֹרָה עָלָיו וְנִדְבַקְתָּ בּוֹ, רוּאָה מֵהַ שְׁלֵא זָכָה בְיָמָיו, מִשׁוֹם שֶׁהַתּוֹסַפָּה בּוֹ אוֹתָהּ הָרוּחַ. וְכִשְׁמִתּוֹסַפֶּת בּוֹ וְרוּאָה, אֲזִי יוֹצֵא מִהָעוֹלָם הַזֶּה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (שם) תִּסְפֵּה רִוּחַם יִגְוַעוּן וְאֵל עֲפָרָם יִשׁוּבוּן. אֲזִי כְּתוּב (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחָי. בְּחַיֵּיהֶם לֹא

כּוֹלֵלִם בְּתוֹכוֹ, וְנִקְרָא יָם, שְׁאוֹתוֹ הִרְקִיעַ הָעֲלִיוֹן שֶׁנִּקְרָא מ"י. מִשׁוֹם שֶׁכָּל אוֹתָם הִרְקִיעִים הָאֲחֵרִים נַעֲשִׂים נַחֲלִים וְנִכְנָסִים אֲלָיו, וְאֵזִי הוּא הֵיךְ הָעֲלִיוֹן, וְעוֹשֶׂה פְרוֹת וְדָגִים לְמִינֵיהֶם. וְעַל זֶה אָמַר דְּוִד (תהלים קד) זֶה הֵיךְ גְּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם שֶׁם רָמַשׁ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.

לוֹיִתָּן זֶה יִצְרָתָה לְשִׁחַק בּוֹ

שֶׁם אֲנִיּוֹת יִהְלִכּוּן (קד, כו): [זוהר ח"ב פ' בשלח (דף קד:)] רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתוּב (תהלים קד) שֶׁם אֲנִיּוֹת יִהְלִכּוּן לְוִיִּתָּן זֶה יִצְרָתָה לְשִׁחַק בּוֹ. שֶׁם אֲנִיּוֹת יִהְלִכּוּן - בְּאוֹתוֹ הֵיךְ שֶׁהוֹלְכִים וְשָׂטִים עַד שֶׁבָּאִים לְהִתְחַבֵּר בְּאוֹתָהּ דְרָגָה, אֲזִי כְתוּב לְוִיִּתָּן זֶה יִצְרָתָה לְשִׁחַק בּוֹ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה יוֹתֵר, יֵשׁ זְווג אַחַר שִׁשְׂוֹרָה בְּחִבְיבוֹת וְלֹא נִפְרָד לְעוֹלָמִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי זֹכֵה לְאוֹתוֹ זְווג? אָמַר לוֹ, מִי שֵׁישׁ לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. דְּוָקָא בְּעוֹלָם הַבָּא. אָמַר לוֹ, וְהָרִי מִכָּאן לְמַדְנֵו, שֶׁכְּתוּב לְוִיִּתָּן זֶה יִצְרָתָה לְשִׁחַק בּוֹ, אָמַר לוֹ, וְהָרִי מִכָּאן לְמַדְנֵו, שֶׁכְּתוּב לְוִיִּתָּן זֶה יִצְרָתָה לְשִׁחַק בּוֹ, מִשְׁמַע שֶׁאָמַר זֶה, וְזֶה וְזֹאת הֵם יְדוּעִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, שְׁנִיכֶם יָפָה אֲמַרְתֶּם, וְזֶה שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה דְּוָקָא יָפָה, וְהַכֵּל עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִתְעַנֵּג בְּהֶם לְצַדִּיקִים. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (ישעיה נח) אֲזִי תִתְעַנֵּג עַל ה'.

מִכָּאן שֶׁאֵין הַקְּב"ה עוֹשֶׂה רָעָה לְשׁוֹם אָדָם אֲלֵא כִּשְׂאִינוּ מִשְׁגִּיחַ בּוֹ - הוּא כֹּלֵה מֵאֲלִיו שֶׁכְּתוּב 'תִּסְתִּיר פְּנֵיךְ יִבְהַלּוּן תִּסְפֵּה רִוּחַם יִגְוַעוּן'

וְתַחֲדָשׁ פָּנַי אֲדַמָּה: לֹא יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יְהוָה

זוהר תהלים

רַעֲצָתָּהּ, אֲלֵא תִרְעֵץ. מֵה כְּתוֹב בְּתַחֲלָה?
(איכה ב) הַשִּׁיב אַחֲזֹר יְמִינוּ מִפְּנֵי אוֹיֵב.
בְּאוֹתוֹ זְמַן הִיא תִרְעֵץ אוֹיֵב לְעֵתִיד לְבֹא.
וְהַכֹּל כֶּךָ הוּא. תִּהְרַס קִמְיָךְ - לֹא כְּתוֹב
הִרְסָתָּהּ, אֲלֵא תִהְרַס. תִּשְׁלַח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוּ
פִּקְשׁ. הַכֹּל לְעֵתִיד לְבֹא. יְמִינְךָ ה' נֹאדְרֵי
בִּכְחַ - בְּזִמְנֵי הַזֶּה, בְּעוֹלָם הַזֶּה. יְמִינְךָ ה'
תִּרְעֵץ אוֹיֵב - בְּזִמְנֵי מִלְחַת הַמְּשִׁיחַ. וְכָרַב
גְּאֻנְךָ תִּהְרַס קִמְיָךְ - לְבִיאַת גּוֹג וּמְגוֹג.
תִּשְׁלַח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוּ פִּקְשׁ - לְתַחֲתִית
הַמַּתִּים, שְׂכַתוֹב (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל
אֲדַמַּת עֶפְרַיִם יִקְיִצּוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה
לְחַרְפּוֹת וּלְדַרְאוֹן עוֹלָם.

בְּאוֹתוֹ זְמַן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲשֶׁרִי
אוֹתָם שִׁישְׂאָרוֹ בְּעוֹלָם. וּמִי הֵם?
בֹּא רְאֵה, לֹא יִשְׂאָרוֹ בְּעוֹלָם רַק אוֹתָם
מְהוּלִים, שְׂקָבְלוֹ אוֹת בְּרִית הַקְּדוֹשׁ,
וְנִכְנְסוּ לְבְרִית הַקְּדוֹשׁ בְּאוֹתָם שְׁנֵי חֻלְקִים,
כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ, וְהוּא שׁוֹמֵר אֶת אוֹתוֹ הַבְּרִית
וְלֹא מִכְנִיסוֹ לְמִקְוֶה שְׁלֹא צָרִיף. אֵלֶּה הֵם
יִשְׂאָרוֹ וְיִכְתְּבוּ לְחַיֵּי עוֹלָם. מִנֵּינ לָנוּ?
שְׂכַתוֹב (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׂאָר בְּצִיּוֹן
וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ כָּל
הַכְּתוֹב לְחַיִּים בִּירוּשָׁלַם. מִשְׁמַע הַנִּשְׂאָר
בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם, שְׂכָל מִי שְׁנִמּוֹל,
בְּשֵׁתֵי הַדְּרָגוֹת הַלְלוּ נִכְנַס. וְאִם שׁוֹמֵר
אוֹתוֹ בְּרִית כְּרָאוּי וְיִזְהַר בּוֹ, עָלָיו כְּתוֹב
הַנִּשְׂאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם. אֵלוֹ
יִשְׂאָרוֹ לְאוֹתוֹ זְמַן, וּבְהֵם עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ
כְּרוּף הוּא לְחַדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם וּלְשַׂמַּח בְּהֵם.
עַל אוֹתוֹ זְמַן כְּתוֹב, (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד ה'
לְעוֹלָם יְשַׂמַּח ה' בְּמַעֲשָׂיו.

זוֹכִים, בְּמִיתָתָם זוֹכִים. לְמַדְנוּ, בְּשַׁעַת
שְׂאָדָם מֵת, נִתְּנָה לוֹ רְשׁוּת לְרֹאשׁוֹת, וְרוֹאֵה
אֲצִלוֹ קְרוֹבָיו וְחֻבְרָיו מֵאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְנוֹדַע
לָהֶם, וְכָלֶם חֻקִּיקִים בְּדַמְיוֹתֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁהָיוּ
בְּעוֹלָם הַזֶּה. אִם צָדִיק אוֹתוֹ הָאִישׁ, כָּלֶם
שְׂמַחִים לְפָנָיו וּמְקַדְּמִים לוֹ שְׁלוֹם. וְאִם
אִינוֹ צָדִיק, לֹא נוֹדְעִים אֵלָיו. פָּרַט לְאוֹתָם
הַרְשָׁעִים שְׁטוּרְדִים אוֹתָם בְּכָל יוֹם
בְּגִיהֵנָם, וְכָלֶם עֲצוּבִים וּפּוֹתְחִים בְּוִי
וּמְסִימִים בְּוִי, וּמְרִים עֵינָיו וְרוֹאֵה אוֹתָם
כְּמוֹ גֵץ שְׁעוֹלָה מִהָאֵשׁ. אָף כֶּךָ הוּא פּוֹתֵחַ
וִי. לְמַדְנוּ, בְּשַׁעַת שִׁישְׂאָת נִשְׂמַת הָאָדָם,
הוֹלְכִים כָּל קְרוֹבָיו וְחֻבְרָיו שְׂבָאוֹתוֹ עוֹלָם
עִם נִשְׂמַתוֹ, וּמְרִאִים לוֹ מְקוֹם הָעֵדוּן
וּמְקוֹם הָעֵנֶשׁ. אִם הוּא צָדִיק, רוֹאֵה אֶת
מְקוֹמוֹ, וְעוֹלָה יוֹשֵׁב וּמִתְעַדֵּן בְּעֵדוּן
עֲלִיוֹן שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם. וְאִם אִינוֹ צָדִיק,
נִשְׂאָרְתָּ אוֹתָהּ נִשְׂמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה עַד
שְׁנַטְמָן הַגּוֹף בְּקַרְקַע. בִּיּוֹן שְׁנַטְמָן, כְּמָה
שׁוֹמְרֵי הַחֻקִּים אוֹחֲזִים בּוֹ עַד שְׁמַגִּיעַ
לְדוֹמָ"ה, וּמִכְנִיסִים אוֹתוֹ בְּמְדוֹר שְׁלוֹ שֶׁל
הַגִּיהֵנָם.

בְּאוֹתוֹ זְמַן הַגְּאוּלָּה - אֲשֶׁרִי אוֹתָם שִׁישְׂאָרוֹ
בְּעוֹלָם וּמִי הֵם? בֹּא רְאֵה לֹא יִשְׂאָרוֹ בְּעוֹלָם
רַק אוֹתָם מְהוּלִים שְׂקָבְלוֹ אוֹת בְּרִית
הַקְּדוֹשׁ

יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם (קד, לא): זוהר ח"ב פ'
בשלה (דף נ"ז) [[בא ראה לא ישארו בעולם
נאמרה על אותו זמן ועל הזמן שיבא
לעתיד, בימים שיתעורר מלך המשיח,
שכתוב ימינך ה' תרעץ אויב. לא כתב

בְּמַעֲשָׂיו: לִב הַמְּבִיט לְאָרֶץ וְהַתְּרַעַד יַנַּע בְּהַרִים וַיַּעֲשֶׂנוּ: לִג אֲשִׁירָה לִיהוָה

זוהר תהלים

וְכֵן בְּכָאן בְּאָדָם, הָאָרֶץ הוֹצִיָאָה אוֹתוֹ
הַדְּבָר הַמְּסַפֵּיק לָהּ לַעֲשׂוֹת, וְעַמְדָה עַד
שִׁיתֵן הַכַּח שֵׁישׁ בְּיָדוֹ לְתַת, וּלְפִיכָף לֹא
נֶאֱמַר מִיָּד וַיְהִי כֵן, עַד שֶׁבָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְנָתַן בּוֹ הַכַּח מְלַמְעֵלָה, וְעָשָׂה
הַקִּיּוּם. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, רַבִּי, מֶה רָאָה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא עָשָׂה אֶת הָאָדָם
אֶלָּא בְּשֵׁשִׁי? אָמַר לוֹ, שֶׁלֹּא יְהֵא פִתְחוֹן
פֶּה לְאָדָם לֹמַר שֶׁהוּא סִיעַ בְּשׁוּם דְּבָר
מִכָּל מֶה שֶׁנִּבְרָא. הֲלֹכּוּ, עַד שֶׁהָיוּ
הוֹלְכִים, קָם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְגָחַן רֵאשׁוּ,
וְשֵׁם יָדוֹ עַל פִּיו וּבִכְהָ. אָמַר לוֹ רַבִּי
עֲקִיבָא, רַבִּי, לְמָה אֲתָהּ בּוֹכֶה? אָמַר לוֹ,
עַל זֶה שֶׁשָּׂאֵלְתָּ. הַמְּרָאָה שְׂרָאִיתִי, וְקָשָׂה
לִי הַדְּבָר.

עֲקִיבָא, עֲקִיבָא, מִי יִזְכֶּה לְאָרֶץ הַגְּלוּת הַזֹּאת
שֶׁנִּמְשַׁכֶּת?

עֲקִיבָא, עֲקִיבָא, מִי יִזְכֶּה לְאָרֶץ הַגְּלוּת
הַזֹּאת שֶׁנִּמְשַׁכֶּת? שֶׁהָיוּ לֹא
יַעֲמַד אִישׁ שֶׁעֲתִיד לְהִגִּיעַ לְעַנְיַי הַשָּׁמַיִם
עַד הַיּוֹם הַשֵּׁשִׁי, שֶׁהוּא בְּשֵׁשׁ אֶלֶף
שָׁנִים, וְלֹא בְּהִשְׁלָמְתוֹ, רַק בְּכַח
הַתְּשׁוּבָה, שֶׁהָיוּ שְׁלוֹטוֹן הָאָדָם הַהוּא
אֵינוֹ אֶלָּא בְּשֵׁשִׁי. וּבְשֵׁשִׁי תִשָּׂאֵר שְׁמֻטָּה
בְּעוֹלָם, חֲרוּב. וּבְשֵׁמִינֵי יִתְחַדֵּשׁ הָעוֹלָם
כְּמוֹ מִקְדָּם, וַיְהִיָּה מֶה שִׁיְהִיָּה. עַל זֶה
(ישעיה ד) וְהָיָה הַנְּשָׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר
בִּירוּשָׁלַיִם קְדוֹשׁ יֵאָמַר לוֹ, וּבְשֵׁבִילָם
נֶאֱמַר (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם
יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו.

בְּרִיאַת הָאָדָם הָאָרֶץ הוֹצִיָאָה אוֹתוֹ הַדְּבָר
הַמְּסַפֵּיק לָהּ לַעֲשׂוֹת וְעַמְדָה, עַד שִׁיתֵן
הַקְּב"ה הַכַּח שֵׁישׁ בְּיָדוֹ לְתַת וּלְפִיכָף לֹא
נֶאֱמַר מִיָּד וַיְהִי כֵן

יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם (קד, לא): [זוהר חדש פ'
בראשית (דף כ"א:)] רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי
עֲקִיבָא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר לוֹ רַבִּי
עֲקִיבָא, רַבִּי, אָמַר לִי, זֶה שְׁכָתוּב (בראשית
א) וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם, לְמָה לֹא
נֶאֱמַר וַיְהִי כֵן מִיָּד, כִּשְׂאֵר כָּל הַיָּמִים,
כִּשְׁהִיָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר דְּבָר, מִיָּד
נֶאֱמַר וַיְהִי כֵן, וְכָאן לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא לְאַחַר
שֶׁאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, כְּתוּב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
אֶת הָאָדָם, הָיָה לוֹ לֹמַר וַיְהִי כֵן! אָמַר לוֹ
רַבִּי עֲקִיבָא, וְכִי זֹאת הִיְתָה מַעֲשֶׂה
בְּרֵאשִׁית וְלֹא יוֹתֵר? וְהָרִי כְּתוּב (שם)
וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַיָּמִים, וְלֹא
נֶאֱמַר וַיְהִי כֵן, אֶלָּא וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת
הַרְקִיעַ. וְכֵן (שם) יְהִי מְאֹרֹת בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם
לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, הָיָה לוֹ לֹמַר מִיָּד וַיְהִי
כֵן, וְכְתוּב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת
הַגְּדֹלִים? אֶלָּא, אָמַר לָךְ, כָּל דְּבָר שֶׁלֹּא
הָיָה בְּהֵם הַכַּח הָאֶצוּל מְלַמְעֵלָה, נֶאֱמַר
מִיָּד וַיְהִי כֵן. שֶׁהָאָרֶץ הוֹצִיָאָה אוֹתָם
בְּתִשְׁלוּם כָּל פְּעֻלָּתָם, וְלֹא הִצְרָכָה
לְהַמְתִּין לַכַּח הָעֲלִיּוֹן לְהַשְׁלִים תִּשְׁלוּם
אוֹתָהּ הַפְּעֻלָּה.

אָבָּא בְּכָל דְּבָר וְדְבָר שֶׁהוֹצִיָאָה הָאָרֶץ
וְקִיּוּם תִּשְׁלוּם הַפְּעֻלָּה לֹא הִיְתָה
בָּהּ, הִצְרָכָה לְהַמְתִּין עַד שִׁיבָא הַכַּח
מְלַמְעֵלָה, וַיַּעֲשֶׂה הַקִּיּוּם וּשְׁלֵמוֹת הַפְּעֻלָּה.

בְּחַיֵּי אֲזַמְרָה לַאלֹהֵי יְהוָה בְּעוֹדֵי: לֹד יַעֲרֹב עֲלָיו שִׁיחֵי אֲנָבִי אֲשַׁמַּח בֵּיתוֹ
 יְהוָה: לֹה יִתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה
 הַלְלוּיָהּ:

זוהר תהלים

אין לך דור שאין בו מאותו זרע רע של עמלק והקב"ה עורף בהם קרב

יתמו חטאים מן הארץ (קד, לה): [זוהר ח"ב פ' המון (דף ט"ו)] שנינו, ויבן

משה מזבח, כמו שאמרנו. ויקרא שמו ה' נסי, ה' נסי ממש. למה? משום שעמלק לקח כל אותם מהולים שלא נפרעו, ומל אותם וזרק אותם למעלה, ואמר: טל מה שרצית בו. באותה שעה מה כתוב? ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדר דר. מדר דר חסרים, מהדירים של מעלה ומהדירים של מטה. אומר רבי יהודה, בכל דור ודור, בכל הדורות שבאים לעולם, אין לך דור שאין בו מאותו זרע רע, והקדוש ברוך הוא עורף בהם קרב. רבי יצחק אר (מהדיר שלמטה לדיר שלמעלה), ועליהם כתוב (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ וגו'. מן הארץ - בעולם הזה ובעולם הבא. באותו זמן כתוב, ברכי נפשי את ה' הללויה.

כל מי שלא זוכה בתורה לא זוכה לא ברוח ולא בנשמה וההדבקות שלהם באותו הצד של המינים הרעים ולזה אין חלק בפלוך הקדוש

יתמו חטאים מן הארץ (קד, לה): [זוהר ח"ג פ' ויקרא (דף כ"ה)] אומר רבי שמעון,

הקב"ה האריך להם כל אותו הזמן שאותם צדיקים - ירד ומתושלח וחנוף קימים בעולם כיון שהסתלקו מהעולם אז הוריד הקב"ה דין עליהם ונאבדו

יתמו חטאים מן הארץ (קד, לה): [זוהר ח"א פ' בראשית (דף טו)] בימי אנוש אפלו

תינוקות של אותו [היום] הדור היו משגיחים בחכמות עליונות והיו מסתכלים בהם. אומר רבי ייסא, אם כך, טפשים היו שלא היו יודעים שעתיד הקדוש ברוך הוא להביא עליהם מי מבול וימותו בהם? אומר רבי יצחק, ידוע היו יודעים, אבל אחזו טפשות בלבם. שהם היו יודעים אותו מלאך הממנה על אש ואותו הממנה על המים, והיו יודעים לעצר אותם שלא יוכלו לעשות דין עליהם. והם לא היו יודעים שהקדוש ברוך הוא שולט על הארץ וממנו יבא דין על העולם? אלא היו רואים שהעולם הפקד בידי אותם ממנים, ובהם כל דברי העולם, ולכן לא היו מסתכלים בקדוש ברוך הוא ולא משגיחים במעשיו עד שהארץ נשחתה. ורוח הקדש מכריזה בכל יום ואומרת: יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם. והקדוש ברוך הוא האריך להם כל אותו הזמן שאותם צדיקים, ירד ומתושלח וחנוף, קימים בעולם. כיון שהסתלקו מהעולם, אז הוריד הקדוש ברוך הוא דין עליהם ונאבדו, כמו שנאמר (בראשית ז) וימחו מן הארץ.

— תהלים — זוהר תהלים —

כָּךְ, עָלֵינוּ כְּתוּב (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ - בעולם הזה ובעולם הבא. ורשעים עוד אינם - בתחית המתים. אז - ברכי נפשי את ה' הללויה.

זהו רבי חגי - שכל ימיו לא רצה להראות עצמו במה שיידע

יתמו חטאים מן הארץ (קד, לה) : זוהר ח"ג

פ' שלח לך (דף קנ"ז: קנ"ח.) [רבי חזקיה ורבי ייסא היו הולכים בדרך. אמר רבי ייסא לרבי חזקיה, אני רואה בפניך שבתוךך יש הרהור. אמר לו, הרי ודאי בפסוק זה הסתפלתי בו. בין שאמר שלמה, (קהלת ג) כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד להם וגו'. ושנינו, שכל דברי שלמה המלך כלם נסתרים מדרגות החכמה. אם כן, בפסוק זה יש להסתכל, שהרי נמצא בו פתח לאותם שאינם בני האמונה. אמר לו, ודאי כן זה, ויש בו לדעת ולהסתכל. בין כן ראו אדם שהיה בא, ובקש מהם מים, שהיה צמא ועיף מחזק השמש. אמרו לו, מי אתה? אמר להם? יהודי אני, ואני עיף וצמא. אמרו, עסקת בתורה? אמר להם, עד שאני אתכם בדברים, אעלה להר הזה, ושם אקח מים ואשתה. הוציא רבי ייסא כלי אחד מלא מים ונתן לו. אחר ששתה, אמר, נעלה אתך למים. עלה להר, ונמצאו חוט מים דקיק, ומלאו כלי אחד. ישבו. אמר להם אותו האדם, כעת תשאלו, שהרי אני השתדלתי בתורה על ידי בני אחד, שאני הכנסתי לבית רב ובגללו הרונחתי בתורה. אמר רבי חזקיה, אם על ידי בןך - טוב

אשריהם בעלי הנשמה, בעלי התורה, בני עבודתו של המלך הקדוש. או לאותם הרשעים שאין זוכים להדבק ברבונם ולא זוכים בתורה, שכל מי שלא זוכה בתורה, לא זוכה לא ברוח ולא בנשמה, וההדבקות שלהם באותו הצד של המינים הרעים. ולזה אין חלק במלך הקדוש, אין לו חלק של קדשה. אוי לו כשיצא מן העולם הזה, שהוא הוא מקר לאותם המינים הרעים, בעלי החצפה, עזים כמו כלב, שליחי אש הגיהנם, שאין מרחמים עליהם. בא וראה מה בין ישראל לעמים עובדי עבודה זרה. ישראל, אף על גב שלא זוכה איש ישראל אלא בנפש, דרגה עליונה עומדת עליו, ואם הוא רוצה לקנות רוח ואם הוא רוצה לקנות נשמה, הוא קונה וזוכה בה. אבל עמים עובדי עבודה זרה לא קונים לעולמים, פרט לאם נמול, שאז קונה נפש (תחת נפש) ממקום אחר. וישראל שעומדים בדרגה תחתונה בנפש, אם אינו רוצה לזכות יותר, ענשו רב. אוי לאותו רשע ששכח את מצוות התורה ולא השתדל בתורה, שכח את אדונו, עליו כתוב יתמו חטאים מן הארץ.

יתמו חטאים מן הארץ - בעולם הזה ובעולם הבא

יתמו חטאים מן הארץ (קד, לה) : זוהר ח"ג

פ' אחרי מות (דף ע"ב:) אמר רבי יצחק, משום כן, כל מי שמעביר מאותם מינים רעים או רשות אחרת לארץ, הארץ נטמאת. אוי לאותו האיש! אוי לנפשו! שהרי הארץ הקדושה לא תקבל אותו אחר

—== זוהר תהלים ==—

המה להם - בלבדם, ולא להכניס את בני האמונה בדעת וטפשות זו, ועל כך המה להם, ולא לאחרים. ומה דעתם? כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו'. תפח רוחם של אותן בהמות, אותם טפשים או מחסרי אמונה. אוי להם! אוי לנפשם! טוב להם שלא יבואו לעולם! ומה השיבם שלמה על זה? הפסוק אחריו, ואמר, ומי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ. מי יודע באותם טפשים שלא יודעים בכבוד המלך העליון ולא מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העלה היא למעלה, למקום עליון, למקום נכבד, למקום קדוש, להזון מאור עליון, מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, ונמצא לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזוהי העלה היא למעלה. ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ, ולא לאותו מקום שהיה כל אדם, שכתוב בו (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב (משלי כ) נר ה' נשמת אדם. איך אומרים אותם טפשים שאינם מבני האמונה, ורוח אחד לכל (קהלת א)? תפח רוחם! עליהם כתוב (תהלים לה) יהיו כמץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה. אלה ישארו בגיהנם לאותן דרגות תחתונות, ולא יעלו לדורי דורות. עליהם כתוב (שם קד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה. באו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו ראשו. אמרו, ומה כל זה היה אתך ולא ידענו? אשרי השעה הזו שפגשנו אותך.

הוא. אבל הדבר שאנו בו, אני רואה שלמקום אחר רוצה לעלות. אמר אותו האדם, אמר דברך, שלפעמים בתרמיל העני תמצא מרגלית.

אמר לו פסוק זה שאמר שלמה. סח לו. אמר לו, וכי (כמו) במה אתם נפרדים משאר בני אדם שלא יודעים? אמרו לו, ובמה? אמר להם, על זה אמר שלמה פסוק זה, ולא אמר זה מעצמו כשאר אותם דברים, אלא חזר על אותם דברים של טפשי העולם שאומרים כך. ומה אומרים? כי מקרה [בני] האדם ומקרה הבהמה וגו'. טפשים שלא יודעים ולא מסתכלים בחכמה, אומרים שהעולם הזה הולך במקרה, והקדוש ברוך הוא לא משגיח עליהם, אלא מקרה [בני] האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'. וכששלמה הסתכל בטפשים הללו שאומרים את זה, קרא להם בהמה, שהם עושים עצמם בהמה ממש משום שאומרים דברים אלו. ומנין לנו? הפסוק שעליו מוכיח, שכתוב (קהלת א) אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם. אמרתי אני בלבי, וחסבתי בזה להסתכל על מה? על דברת בני האדם, על אותו דבר טפשות שהם אומרים לברם האלהים לבדם, ולא יתחברו יחד עם בני אדם אחרים שיש להם אמונה, ולראות שהם בהמה המה להם. ולראות בהם אותם בני אמונה שהם בהמה ממש, ודעתם כבהמה.

זוהר תהלים

הָלְלוּ תִמְצָא סְמוּכִין לְחֻבְרִים בְּדָבָרִים
 אַחֲרֵים, אֲבָל שְׁלֵמָה בָּא לְגַלּוּת עַל אוֹתָם
 רְשָׁעִים מְחַסְרֵי אֲמוּנָה שְׂאִין לָהֶם חֶלֶק
 בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא. אָמַר לוֹ, הִתְרַצָּה שְׁנַתְחַבֵּר אִתְּךָ
 וְתִלְךָ אִתָּנוּ? אָמַר לָהֶם, אִם אֲעֲשֶׂה כֵךְ,
 הַתּוֹרָה תִקְרָא עָלַי כְּסִיל! וְלֹא עוֹד, אֲלֵא
 שְׂאִתְחַיֵּב בְּנַפְשִׁי. אָמְרוּ לוֹ, לָמָּה? אָמַר
 לָהֶם, שְׁהָרִי אֲנִי שְׁלִיחַ, וּשְׁלַחֲוּנִי
 בְּשְׁלִיחוֹת, וּשְׁלֵמָה הִמְלִיךְ אָמַר, (משלי כו)
 מְקַצֶּה רְגָלִים חָמָס שְׁתֵּה שֶׁלַח דְּבָרִים בְּיַד
 כְּסִיל. בֹּא וּרְאֵה, הַמְרַגְּלִים, עַל שְׁלֵא
 נִמְצְאוּ בְּנֵי הָאֲמוּנָה וּשְׁלוּחֵי אֲמוּנָה,
 הַתְּחַיְבוּ בְּנַפְשָׁם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.
 נִשְׁקָם וְהִלְךְ לוֹ.

אֲשֶׁרִי מִי שְׁשַׁלַּח דְּבָרָיו בְּיַד שְׁלִיחַ נֶאֱמָן
 הִדְבָּרוּ רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא. עַד שֶׁהָיוּ
 הוֹלְכִים פָּגְעוּ בְּאוֹתָם בְּנֵי אָדָם.
 שְׁאַלוּ אֶת רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא עָלֵיו.
 אָמְרוּ, מָה שָׁמוּ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם? אָמְרוּ, רַבֵּי
 חֲגִי הוּא, וְחֵבֵר בֵּין הַחֻבְרִים הוּא,
 וּשְׁלַחֲוֵהוּ הַחֻבְרִים מִבְּכָל לְדַעַת דְּבָרִים
 מִרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וּשְׂאֵר הַחֻבְרִים.
 אָמַר רַבֵּי יִיסָא, וְדַאי זֶהוּ רַבֵּי חֲגִי, שְׁכָל
 יָמָיו לֹא רָצָה לְהִרְאוֹת עֲצָמוֹ בְּמָה שְׂיִדַּע,
 וְעַל זֶה אָמַר לָנוּ שְׁהָרִי בְּנוֹ זָכָה לוֹ בַּתּוֹרָה,
 מִשּׁוּם שְׂאֵמֵר הַפְּסוּק, (שם) רְאִיתָ אִישׁ חָקֵם
 בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכִסִּיל מִמֶּנּוּ. וְדַאי שְׁלִיחַ
 נֶאֱמָן הוּא, (ואשריו הוא שליח נאמן) וְאֲשֶׁרִי מִי
 שְׁשַׁלַּח דְּבָרָיו בְּיַד שְׁלִיחַ נֶאֱמָן.

מִי שְׁשׁוֹפֵף זָרַע בְּרִיקְנוֹת, לֹא יִהְיֶה לוֹ חֶלֶק
 לְעוֹלָם הַבָּא

עוֹד אָמַר, וְכִי עַל זֶה בְּלִבְד תִּמְהַ שְׁלֵמָה,
 וְהָרִי בְּמִקּוּם אַחַר אָמַר כְּמוֹ זֶה? פִּתַּח
 וְאָמַר, (קהלת ט) זֶה רָע בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה
 תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. זֶה רָע וְדַאי. מֵהוּ זֶה רָע? זֶהוּ
 מִי שְׁשׁוֹפֵף זָרַע בְּרִיקְנוֹת וּמִחֻבְל דְּרִכְיוֹ,
 מִשּׁוּם שֶׁזֶה אֵין מְדוּרוֹ בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְלֹא יִהְיֶה לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חִפְץ רָשַׁע אִתָּהּ
 לֹא יִגְרַף רָע. עַל זֶה אָמַר, זֶה רָע, שְׁלֵא
 יִהְיֶה לוֹ מְדוּר לְמַעְלָה. כִּי מְקַרָּה אֶחָד לְכָל
 וְגַם לֵב בְּנֵי הָאָדָם מְלֵא רָע (משום זה)
 וְהוֹלְלוֹת בְּלִבָּבָם בְּחַיֵּיהֶם (קהלת ט). שְׁטוֹת
 תִּקְוָעָה בְּלִבָּם, וְהֵם מְחַסְרֵי אֲמוּנָה, וְאֵין
 לָהֶם חֶלֶק בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְאוֹתָם בְּנֵי
 אֲמוּנָה, לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) וְאֲחֲרָיו אֵל הַמֵּתִים.

בֹּא וּרְאֵה, הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַהֵר לְבָנֵי
 הָעוֹלָם וְאָמַר, (דברים ל) וּבַחֲרַתְּ בְּחַיִּים
 לְמַעַן תִּחְיֶה, (בעולם הזה, ובעולם הבא) וְהַחַיִּים
 שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם הֵם. אוֹתָם רְשָׁעִים מְחַסְרֵי
 אֲמוּנָה מָה אוֹמְרִים? כִּי מִי אֲשֶׁר יִבְחַר
 וְגו'. אִף עַל גַּב שְׂיִבְחַר אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם
 (באוֹתוֹ עוֹלָם) כְּמוֹ שְׂאֵמֵר - לֹא כְּלוּם הוּא,
 שְׁהָרִי מְסוּר בְּיַדֵּינוּ, (קהלת שם) אֵל כָּל
 הַחַיִּים יֵשׁ בְּטַחֲוֹן, וּמְסוּר הוּא בְּיַדֵּינוּ, (שם)
 כִּי לְכָלֵב חַי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמֵּת. אֵיךְ
 יִהְיֶה לָנוּ חַיִּים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם? וְעַל כֵּן זֶה רָע
 וְדַאי, שְׁלֵא יְדוּרוֹ בְּמִלְךָ הָעֲלִיּוֹן וְלֹא יִהְיֶה
 לָהֶם בּוֹ חֶלֶק. וְאִף עַל גַּב שְׁכָל הַפְּסוּקִים

קָהָה א' הוֹדוּ לַיהוָה **קָרְאוּ** בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְעַמּוּם עַל־לִוְתָיו: ב' שִׁירוּ לֹא זָמְרוּ לֹא שִׁיחוּ כָּבֵל נִפְלְאוֹתָיו: ג' הִתְחַלְלוּ בְשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מִבְּקָשֵׁי יְהוָה **קָרְאוּ**: ד' הִרְשׁוּ יְהוָה **קָרְאוּ** וְעוֹז בְּקִשׁוֹ פָּנָיו תָּמִיד: ה' זָכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מִפְתּוֹ וּמִשְׁפָּטֵי פִּיּוֹ: ו' זָרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ פָּנָי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: ז' הוּא יְהוָה **קָרְאוּ** אֱלֹהֵינוּ **קָרְאוּ** כָּבֵל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: ח' זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאַלְפֵי הַדּוֹר: ט' אֲשֶׁר פָּרַת אֶת אֲבָרָהֶם וּשְׁבִיעֵתוֹ לְיִשְׁחָק: י' וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֵק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: י"א לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת אֶרֶץ פְּנֵעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: י"ב בְּהוֹיֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר בְּמַעֲט וְגָרִים בָּהּ: י"ג וַיִּתְחַלְבוּ מִגֹּי אֶל גֹּי מִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר: י"ד לֹא הֵנִיחַ אָדָם לְעַשְׂקֶם וַיִּזְכֵּחַ עֲלֵיהֶם מַלְכִּים: ט"ו אֵל תִּגְעוּ בְּמִשְׁחֵי וּלְנִבְיָאֵי אֵל תִּרְעוּ: ט"ז וַיִּקְרָא רַעַב עַל הָאָרֶץ כָּל מִטָּה לְחֵם שָׁבַר: י"ח שָׁלַח לַפְּנִיחֶם אִישׁ לְעָבֵד נִמְכָּר וְיֹסֵף: י"ח עָנּוּ בְּכָבֵל (רַגְלִי) רָגְלוֹ בְּרֹזַל בָּאָה נִפְשׁוֹ: י"ט עַד עַת בֹּא דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה **צָרְפְּתָהּ**:

לקדחת רביעית

הוֹדוּ לַה' קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ (קה, א): [שימוש תהלים לפרק קה] טוב לאמרו לקדחת רביעית.

זוהר תהלים

יִשְׂמַח אֲבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ
עָנּוּ בְּכָבֵל רָגְלוֹ (קה, יח): [זוהר ויקרא פרשת
 מְצֹרֶע (דף נה.)] וּבֹא רְאֵה, בְּיוֹסֵף כְּתוּב,
 (שם קה) עָנּוּ בְּכָבֵל רָגְלוֹ וְגו'. עַד מְתֵי עָנּוּ
בְּכָבֵל רָגְלוֹ? עַד עַת בֹּא דְבָרוֹ אִמְרַת ה'
צָרְפְּתָהּ. עַד עַת בֹּא דְבָרוֹ שֶׁל מִי? אֵלָּא עַד
 עַת בֹּא דְבָרוֹ (שֶׁל יוֹסֵף, וּנְבַח) אוֹתוֹ דְבוּר. זֶהוּ
 שְׁכַתוּב אִמְרַת ה' צָרְפְּתָהּ. וְאֵז - שְׁלַח
 מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהוּ מִשָּׁל עַמִּים וַיַּפְתַּחְהוּ. בֵּינְתֵימִם
 הָיָה בָּא הַבְּקָר.

כל מילה של תפלה נבחנת

עָנּוּ בְּכָבֵל רָגְלוֹ "וגו' (קה, יח): [זוהר חלק ג',
 מצורע (דף נה.) זוהר תורה] אמר רבי
 חזקיה, כך למדנו, כל דבור ודבור של
 תפלה שמוציא אדם מפיו, עולה למעלה,
 ובוקע רקיעים, ונכנסת למקום שנכנסת,
 ושם נבחנת תפלה ההיא, אם היא תפלה

בלילה לזמנדים תורה ובבקר מתקשרים
 בה' והשכינה

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, כְּתוּב (שְׁמוּאֵל א כה) וְהִיתָה
 נֶפֶשׁ אֲדָנִי צָרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים.

כ נִשְׁלַח מְלָךְ וַיִּתִּירָהוּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוּ אֶרֶז לְבֵיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל קַנְיָנוּ: כב לְאַסֵּר שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וּזְקַנָּיו יַחֲבֵם: כג וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵּר בְּאֶרֶץ חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת עַמּוֹ מְאֹד וַיַּעֲצִמְהוּ מִצְרָיו: כה הִפְךָ לָבָם לְשָׂנֵא עַמּוֹ

— זוהר תהלים —

ה' התיר אותו מהפלא

שָׁלַח מְלָךְ וַיִּתִּירָהוּ וְגו' (קה, כ): [בְּרֵאשִׁית פְּרֻשַׁת מִקְץ (דף קצד ע"ב)] בֵּא רֵאָה מֵה כְּתוּב? שָׁלַח מְלָךְ וַיִּתִּירָהוּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כְּתוּב (תהלים קמו) ה' מִתִּיר אֲסוּרִים וְגו', וְכֵן כְּתוּב שָׁלַח מְלָךְ וַיִּתִּירָהוּ, לָמָּה מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ? אֵלֶּא שָׁלַח מְלָךְ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִשָּׁל עַמִּים - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שָׁלַח מְלָךְ - הַמְּלָךְ הָעֲלִיּוֹן שָׁלַח וַיִּתִּירָהוּ. וּמִי הוּא שֶׁשָּׁלַח לוֹ? זֶה הַמְּלָאךְ הַגּוֹאֵל, שֶׁהוּא מוֹשֵׁל עַמִּים, שֶׁהוּא מוֹשֵׁל עַל הַתַּחְתּוֹנִים, וְהַכֹּל הוּא מִן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מגלגל גלגולים בעולם

וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וְגו' (קה, כג): [בְּרֵאשִׁית פְּרֻשַׁת מִקְץ (דף קצד ע"ב)] רַבִּי אֱלֵעָזָר פִּתַּח, (תהלים קה, כג) וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵּר בְּאֶרֶץ חָם. בֵּא רֵאָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגַלְגֵּל גִּלְגוּלִים בְּעוֹלָם, וּמְקִיִּם נְדָרִים וּשְׁבוּעוֹת כְּדֵי לְקַיֵּם שְׁבוּעָה וְגִזְרָה שֶׁהוּא גִזְרָה.

אהבת הקדוש ברוך הוא את האבות

שְׁהָרִי שְׁנִינוּ, אִם לֹא שֶׁחֲבִיבוֹת וְאֵהָבָה שְׂאֵהָב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאֲבוֹת, הִיָּה רְאוּי לְהוֹרִיד אֶת יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם בְּכַבְלִים שֶׁל בְּרָזֶל. וּבִאֵהָבָתוֹ

כשרה, מכניסין אותה לפני המלך הקדוש, לעשות רצונה, ואם לא, דוחים אותה החוצה, ונתעורר בתפלה זו רוח אחר.

כשנתקבלה תפלת יוסף הוציאו אותו מבית האסורים

עַד עַתָּה בֵּא דְבָרוֹ וְגו' (קה, יט): [זוהר חלק ג', מצודע (דף נה.) זוהר תורה] וּבּוֹא וּרְאָה, כְּתוּב בּוֹ בְּיוֹסֵף, "עֲנֵנוּ בְּכַבֵּל רְגְלוֹ וְגו'", עַד מֵתִי "עֲנֵנוּ בְּכַבֵּל רְגְלוֹ", "עַד עַתָּה בֵּא דְבָרוֹ אֲמַרְתָּ ה' צְרַפְתָּהוּ", עַד עַתָּה בֵּא דְבָרוֹ שֶׁל מִי, אֲלֵא עַד עַתָּה בֵּא דְבָרוֹ שֶׁל יוֹסֵף לְמַעַלָּה, וּנְבַחְנָה תְּפִלָּתוֹ, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב: "אֲמַרְתָּ ה' צְרַפְתָּהוּ", וְאוֹ "שָׁלַח מְלָךְ וַיִּתִּירָהוּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ".

ה' שלח את השכינה שתתיר את יוסף מבית האסורים

שָׁלַח מְלָךְ וַיִּתִּירָהוּ וְגו' (קה, כ): [זוהר חלק א' פְּרֻשַׁת מִקְץ (דף קצה.) זוהר תורה] אִמַּר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב "ה' מִתִּיר אֲסוּרִים" (תהלים קמו, ז), וְכֵן כְּתִיב: "שָׁלַח מְלָךְ וַיִּתִּירָהוּ", וּמֵהוּ "מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ" קִמַּד? אֲלֵא "שָׁלַח מְלָךְ" זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, "מִשָּׁל עַמִּים" זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, "שָׁלַח מְלָךְ", מֶלֶךְ עֲלִיּוֹן שֶׁלַח וַיִּתִּירָהוּ, וּמִי הוּא שֶׁשָּׁלַח אוֹתוֹ, זֶה מִלֵּאךְ הַגּוֹאֵל, שֶׁהוּא מוֹשֵׁל עַמִּים, שֶׁהוּא מוֹשֵׁל עַל הַתַּחְתּוֹנִים, וְהַכֹּל מֵעַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

זיו הזוהר

על הקדוש ברוך הוא, הוא שלח את המלאך הגואל הידוע, שעליו נאמר אשר שמי בקרבו, לפיכך הרי זה כאילו הקדוש ברוך הוא בעצמו היה מתיר אסירתו.

קמד. ה' מתיר אסורים, משמע הוא בעצמו, וכאן משמע על ידי שליח, ועוד מושל עמים ויפתחהו כפל לשון במלות שונות למה, ומתריך שהכל מוסב

לְהִתְנַבֵּל בְּעֵבְדָיו: כו שְׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָיו אַחֲרָיו אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ: כז שָׁמוּ בָּם דְּבָרַי
 אֲתוּתָיו וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שְׁלַח חֲשֵׁךְ וַיַּחֲשֹׁךְ וְלֹא מָרוּ אֶת (דבריו) דְּבָרָי:
 כט הִפֵּךְ אֶת מַיְמֵיהֶם לְדָם וַיָּמַת אֶת הַנְּתָם: ל שְׂרִיץ אֲרָצָם צִפְרֻדָּעִים בְּחֻדְרֵי
 מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֵא עֶרְבַּת בְּנִים בְּכָל גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם כְּרֹד אִשׁ
 לְהִכּוֹת בְּאֲרָצָם: לד וַיֵּךְ גַּפְנֵם וַתֵּאֲנָתֶם וַיִּשְׁפֹּר עַיִן גְּבוּלָם: לה אָמַר וַיָּבֵא אֲרָבָה
 וַיִּלֶּק וַאֲיִן מִסָּפֵר: לו וַיֵּאֱבֵל כָּל עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֵּאֱבֵל פְּרִי אֲדָמָתָם: לו וַיֵּךְ כָּל
 כְּבוֹד בְּאֲרָצָם רֵאשִׁית לְכָל אֹנֶם: לו וַיִּצְיֵאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲיִן בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:

== זוהר תהלים ==

בראשונה, ואחר כך הביא את האדם לעולם
 ומצא מזון. [בא ראה] כמו כן הקדוש ברוך
 הוא אמר לאברהם, (בראשית טו) ידע תדע כי
 גר יהיה זרעך בארץ לא להם וגו', ואחרי כן
 יצאו ברכש גדול. כשבא יוסף לארץ מצרים,
 לא מצא בה רכוש גדול. גלגל גלגולים,
 והביא רעב על העולם, וכל העולם היו
 מביאים כסף וזהב למצרים, והתמלאה כל
 ארץ מצרים כסף וזהב. לאחר שהכל נתקן
 רכוש גדול, הביא את יעקב למצרים.

מקדים רפואה למכה

שָׁפַךְ דַּרְכֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - בְּרֵאשׁוֹנָה
 בּוֹרָא [מקדים] רְפוּאָה, וְאַחַר כֵּן
 מִכָּה. כֵּן בְּרֵאשׁוֹנָה הַתְּקִין רְכוּשׁ גָּדוֹל,
 וְאַחַר כֵּן הִבִּיא אוֹתָם לְגָלוּת, וְעַל כֵּן גִּלְגַּל
 גְּלוּלוֹת וְהִבִּיא רָעַב עַל [כל] הָעוֹלָם, כְּדִי
 שִׁיְהִיו מְבִיאִים כֶּסֶף וְזָהָב כָּל הָעוֹלָם
 לְמִצְרַיִם.

על ידי יוסף הצדיק נשפע עשירות
 לישראל

בא ראה, משום יוסף שהוא צדיק, הוא
 גרם עשר של כסף וזהב שישטלו

אותם המליך ליוסף בנו, ועשה אותו מלך
 ששולט על כל הארץ, וירדו כל השבטים
 בכבוד, ויעקב כמלך.

ה' השליט את יוסף על מצרים

וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וְגו' (קה, כג): בא ראה
 מה פתוב? (סו) וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם
 וַיַּעֲקֹב גֵּר בְּאֶרֶץ חָם. כִּיִּן שִׁכְתוּב וַיָּבֵא
 יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, לֹא יִדְעֵנוּ שִׁיעֲקֹב גֵּר בְּאֶרֶץ
 חָם? לְמָה צָרִיךְ אֶת זֶה? אֵלָּא, וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל
 מִצְרַיִם - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וַיַּעֲקֹב גֵּר
 בְּאֶרֶץ חָם - זֶה יַעֲקֹב. שֶׁהָרִי בְּשִׁבְלֵי יַעֲקֹב
 וּבְנָיו בָּאָה הַשְּׂכִינָה לְמִצְרַיִם, וְהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא גִלְגַּל גְּלוּלוֹת וְהוֹרִיד אֶת יוֹסֵף
 בְּרֵאשׁוֹנָה, שֶׁבְזָכוּתוֹ הַתְּקִימָה הַבְּרִית עִמּוֹ,
 וְהַשְּׁלִיט אוֹתוֹ עַל כָּל הָאֶרֶץ.

הקדוש ברוך הוא מקים גזרותיו

וַיִּצְיֵאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְגו' (קה, לו): [בראשית
 פ'רשת מ'ק' (ד' קצו ע"א)] אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, כָּל מָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה,
 הַכֹּל הוּא לְגִלְגַּל גְּלוּלוֹת, מִשּׁוּם שֶׁרָצָה
 לְקַיֵּם הַגְּזָרָה. בֵּא רֵאָה, כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֶת הָעוֹלָם, הִבִּיא כָּל מָה שֶׁצָּרִיךְ הָעוֹלָם

לח שְׂמֵחַ מְצִירִים בְּצִאתָם כִּי נָפַל פְּתָדָם עֲלֵיהֶם: לט פָּרַשׁ עֵינָי לְמִסְפָּה וְאֵשׁ
 לְהֶאֱיִר לַיְלָה: מ שָׁאֵל וַיָּבֵא שָׁלוֹ וְלֶחֶם שָׁמַיִם יִשְׂבִּיעֵם: מא פָּתַח צוּר וַיִּזְבַּח
 מִיּוֹם הַלְּבָבוֹ בְּצִיּוֹת נְהָר: מב כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת אַבְרָהָם עַבְדּוֹ: מג וַיִּזְבַּח
 עֲמוֹ בְּשֵׁשׁוֹן בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֲמִים וַיִּרְשׁוּ:
 מה בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ הַלְלוּהָ:

— — — — — זוהר תהלים — — — — —

באה השכינה למצרים, והקדוש ברוך הוא
 היה מסבב סבות, והוריד ליוסף
 בראשונה, שבזכותו נתקיים עמו הברית,
 והשליטו על כל הארץ.

יִשְׂרָאֵל, כְּפָתוּב (תהלים קה, לו) וַיִּזְבַּח בְּכֶסֶף
 וְזָהָב וְאֵינן בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל. וּמִדְּרוֹ שֶׁל
 הַצַּדִּיק זֶה בָּא לְיִשְׂרָאֵל, וְהִכָּל לְזַכּוֹת אוֹתָם
 לְעוֹלָם הַבָּא.

הלא היה מלכנו עוד לפני ארץ מצרים?
 וַיִּזְבַּח עֲמוֹ בְּשֵׁשׁוֹן בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו" (קה,
 טג): [זוהר חלק ג' רע"א מהימנא קדושים
 (דף 99 ע"ד): זוהר תורה] פתח רבי אלעזר ואמר,
 "וְאֵנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵאֲרֶץ מִצְרַיִם וְאֵלֹהִים
 זוֹלָתִי לֹא תִדְעַ" (הושע יג, ד), לא כתוב אשר
 הוצאתיך מארץ מצרים, אלא "אֵנְכִי ה'
 אֱלֹהֶיךָ מֵאֲרֶץ מִצְרַיִם", וכי מארץ מצרים
 היה להם למלך ולא מקודם לזה, והלא
 כתוב: ויאמר יעקב אל בניו "הִסְרֹו אֶת
 אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר אֲשֶׁר בְּתַכְכֶּם" (בראשית לה, ב),
 ונאמר: "וַנִּקְוֶמָה וְנַעֲלָה בֵּית אֵל" (שם, ג),
 וכתוב כאן: "מֵאֲרֶץ מִצְרַיִם"? (ב) זה יובן
 מהברייתא דרבי עקיבא שיש חיה אחת
 נושאת הכסא עומדת באמצע הרקיע
 וישראל שמה וחוקק על מצחה ישראל
 שאומרת בקול רם ברכו וכו'.

בזכות האהבה שאהב ה' את האבות ירד
 יעקב למצרים כמלך

וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מְצִירִים וְגו' (קה, כג): [זוהר
 ח"א, (מקץ קצ"ד): זוהר תורה] אמר רבי
 אלעזר, בוא וראה, שהקדוש ברוך הוא
 מסבב סבות בעולם, לקיים השבועה
 והגזרה שהיה גזור, שהרי למדנו, אלמלי
 החביבות והאהבה שאהב הקדוש ברוך
 הוא להאבות, היה ראוי יעקב לרדת
 למצרים בשלשלאות של ברזל, ובאהבתו
 אותם השליט ליוסף בנו, ועשה אותו
 למלך המושל על כל הארץ, וירדו כל
 השבטים בכבוד, ויעקב כמלך.

במצרים נודע כבודו של הקדוש ברוך הוא
 אֵלֵּא מִן הַיּוֹם שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם, לֹא
 הִכִּירוּ כְבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִלְּבַד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, שֶׁהָיוּ בְּעַבְדוּת קִשָּׁה,

השכינה באה למצרים וגם יעקב ובניו
 בוא וראה מה כתוב: "וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל
 מְצִירִים וַיַּעֲקֹב גַּר בְּאֶרֶץ חָם", כיון
 שכתוב: "וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מְצִירִים" האם לא
 ידענו שיעקב גר בארץ חם, ולמה הצריך
 לומר זה, אלא "וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מְצִירִים", זה
 הקדוש ברוך הוא (ב), "וַיַּעֲקֹב גַּר בְּאֶרֶץ
 חָם", זה יעקב, שהרי בשביל יעקב ובניו

— זוהר תהלים —

ויצעקו אל הקדוש ברוך הוא, ולא שינו ממנהגים שלהם, שם נזדקקו אבותינו, כזהב בתוך הכור.

ישראל הלכו אחר האמונה הפשוטה שקיבלו מאבותיהם

ועוד שהיו רואים בכל יום כמה כשפים כמה מינים רעים, להטעות לאנשים, ולא סרו מדרכם לימין ולשמאל, ואף על פי שלא היו יודעים כל כך בכבודו של הקדוש ברוך הוא, אלא שהלכו אחר מנהגי אבותם.

באותות ומופתים שבמצרים והים, אמונתם נתחזקה ביותר

ואחר כך ראו כמה נסים וכמה גבורות,

אני שעשיתי המופתים אני נתתי לכם התורה

ולפיכך אל תאמרו שאלהים אחר הוא שדיבר עמנו, אלא אני הוא אשר ראיתם בארץ מצרים, אני הוא שהרגתי שונאיכם בארץ מצרים, אני הוא שעשיתי כל אותן עשר מכות בארץ מצרים, ובעבור זה "יאלהים זולתי לא תדע" (הושע יג, ד), אל תאמר שיש אחר אלא אני הוא הכל.

כב לחודש

קו א תְּלִינִיָּה תּוֹדוֹ לִיהוָה **ב** כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חִסְדּוֹ: ב מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת

שימוש תהלים

לקדחת שלישית

מי ימלל גבורות (קו, ב): שימוש תהלים לפרק קו] טוב לקדחת שלישית ושם שלו ו"ה.

זוהר תהלים

בא רְאֵה, כָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, מְקִיִּם
הָעוֹלָם וּמְקִיִּים כָּל מַעֲשֵׂה וּמַעֲשֵׂה עַל
תְּקוּנָתוֹ פְּרָאוֹי, וְאִין לָךְ כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר
בְּאָדָם שְׂאִין כְּנִגְדּוֹ בְּרִיָּה בְּעוֹלָם. שְׁהָרִי
כְּמוֹ שְׂאָדָם נִחְלַק לְאֵיבָרִים, וְכָלָם עוֹמְדִים
דְּרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת מְתַקְּנִים אֱלוֹ עַל אֱלוֹ
וְכָלָם גּוֹף אֶחָד - כִּף גַּם הָעוֹלָם, כָּל אוֹתָם
בְּרִיּוֹת כָּלָם אֵיבָרִים אֵיבָרִים וְעוֹמְדִים אֱלוֹ
עַל אֱלוֹ, וְכֹאשֶׁר כָּלָם מְתַקְּנִים - הִנֵּה גּוֹף
[אחד] מִמָּשׁ. וְהַכֹּל כְּמוֹ שֶׁהַתּוֹרָה. שְׁהָרִי כָּל
הַתּוֹרָה אֵיבָרִים וּפְרָקִים וְעוֹמְדִים אֱלוֹ עַל
אֱלוֹ, וְכֹשֶׁכֶּלֶם נִתְקַנִּים - נַעֲשִׂים גּוֹף אֶחָד.
כִּיּוֹן שְׂדוּד הַסֵּתֶכֶל בַּמַּעֲשֵׂה הַזֶּה, פֶּתַח
וְאָמַר, (תהלים קד) מָה רַבּוֹ מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּלָם
בְּחִכְמָה עֲשִׂיתָ מְלֶאכֶה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ.

בתורה כל הסודות עליונים חתומים שלא
יכולים להשיג. כל הדברים של העולם הזה
והעולם הבא

בתורה כל הסודות עליונים חתומים
שלא יכולים להשיג. בתורה כל
אותם דברים עליונים שהתגלו ולא
התגלו. בתורה הם כל הדברים שלמעלה
ולמטה. כל הדברים של העולם הזה וכל
הדברים של העולם הבא הם בתורה, ואין
מי שמשגיח ומכיר אותם. ומשום כך
כתוב (תהלים קו) מי ימלל גבורות ה' ישמיע

מי ימלל גבורות ה' וגו' (קו, ב): זוהר ח"א פ'
תולדות (דף קלד:) ואלה תולדות יצחק
וגו'. פתח רבי חייא ואמר, (תהלים קו, ב) מי
ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו. בא
ראה, כשרצה הקדוש ברוך הוא ועלה
ברצון לפניו לברא את העולם, היה
מסתכל בתורה ובורא אותו, ובכל מעשה
ומעשה שברא הקדוש ברוך הוא בעולם,
היה מסתכל בתורה ובורא אותו. זהו
שכתוב (משלי ח) ואהיה אצלו אמון ואהיה
שעשועים יום יום. אל תקרי אמון אלא
אמן. כשרצה לברא אדם, אמרה התורה
לפניו: אם האדם יברא ואחר כך יחטא
ואתה תדון אותו, למה יהיו מעשי ידך
לחנם, שהרי לא יוכל לסבל את דינך?
אמר לה הקדוש ברוך הוא: הנה תקנתי
תשובה טרם שבראתי את העולם. אמר
הקדוש ברוך הוא לעולם בשעה שעשה
אותו וברא את האדם, אמר לו: עולם,
עולם, אתה וחקותיך לא יתקיימו אלא על
התורה. ומשום כך בראתי כף את האדם,
כדי שיתעסק בה, ואם לא - הריני מחזירך
לתהו ובהו, והכל בשביל האדם קים. זהו
שכתוב (ישעיה מה) אנכי עשיתי ארץ ואדם
עליה בראתי. והתורה עומדת ומכריזה
לפני בני אדם כדי שיתעסקו וישתדלו בה,
ואין מי שירכין אָזְנוֹ.

— תהלים — זוהר תהלים —

ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו. פסוק זה בארוהו, אבל מה זה ימלל? ידבר ה'יה צריך לכתב! ואם תאמר שזו דרך הכתוב, שהרי הפסוקים הם כף - לא, שכלם באים להראות דבר, אף כאן בא להראות דבר. מי ימלל [גבורות ה'], ככתוב (דברים כג) וקטפת מלילת. גבורות ה', משום שהם רבים, שהרי כל גזרת הדין באה משם, ולכן מי הוא שישלך ויעביר גזרה אחת מאותן גבורות שעושה הקדוש ברוך הוא? עוד, מי ימלל וידבר, הכל אחד. ידבר, שהרי כמה וכמה גבורות הן שאין להם חשבון, כמה בעלי דינים, כמה בעלי מגנים, כמה שומרי החקים, והדבור לא יכול לדבר להם. ובמה ידועות? כלם בהגדה, שיש בה סוד החכמה, שהרי בדבור ובאמירה לא יכול לדבר להם ולדעת אותם, אבל בהגדה הן ידועות, ככתוב (תהלים קמה) דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו. בסוד זה יודעים, אבל גבורתך, שהיא גבורה תחתונה, ידברו, שכתוב וגבורתך ידברו. ישמיע כל תהלתו, שרבים הם [הדוגות] הדינים שנודעים ומחברים בתהלה, וכמה חילות וכמה מחנות שמתחברים בה, ככתוב (איוב כה) ה'יש מספר לגדודיו, ועל זה מי יכול להשמיע כל תהלתו?

שש מאות ושלשה עשר מיני עצה נתנה תורה לאדם להיות שלם ברבונו משום שרבונו רוצה להיטיב לו בעולם הזה ולעולם הבא ויותר לעולם הבא

מי ימלל גבורות ה' וגו' (קמ, ב): [זוהר ח"ב פ' יתר (דף רמט:)] וידבר אליהם את כל

כל תהלתו. בא ראה, בא שלמה ובקש לעמד על דברי התורה ועל דקדוקי התורה ולא יכל. אמר, אמרתי אחקמה והיא רחוקה ממני. דוד אמר, (תהלים קיט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. בא ראה, כתוב בשלמה (מלכים א ה) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף. והרי בארוהו שחמשה ואלף טעמים היו בכל משל ומשל שהיה אומר. ומה שלמה, שהוא בשר ודם, כף היו בדבריו - דברי התורה שאמר הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה שבכל דבר ודבר יש בו כמה משלים, כמה שירים, כמה תשבחות, כמה סודות עליונים, כמה חכמות, ועל כן כתוב מי ימלל גבורות ה'. בא ראה מה כתוב למעלה, ואלה תלדת ישמעאל. שהם שנים עשר נשיאים. אחר כף אמר ואלה תולדת יצחק. התעלה על דעתך שכתוב בו בישמעאל שהוליד שנים עשר נשיאים ויצחק הוליד שני בנים, שזה התעלה וזה לא התעלה? על כן כתוב מי ימלל גבורות ה'. זה יצחק. ויצחק הוציא את יעקב, שהוא היה לבדו יותר מכלם, שהוליד שנים עשר שבטים, הקיום של מעלה ומטה. אבל יצחק למעלה בקדשה עליונה, [וישמעאל] ועשו למטה, ועל כן כתוב מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו. זה יעקב. כשנדבק השמש בלבנה, כמה כוכבים מאירים מהם.

מי הוא שישלך ויעביר גזרה אחת מאותן גבורות שעושה הקדוש ברוך הוא

מי ימלל גבורות ה' וגו' (קמ, ב): [זוהר ח"א פ' יחי (דף רמט:)] פתח ואמר, (תהלים קו) מי

— זוהר תהלים —

מקום, שכתוב (תהלים קכא) מאין יבא עזרי. וכתוב (דניאל ז) ועד עתיק הימים מגיע ולפניו הקריבוהו. ותשוקת וענג הצדיקים להסתכל לאותו זיו, שכל זיו יוצא ממנו, וממנו נמשכים כל אותם הכתרים. עוד אמר רבי שמעון, שנינו בפסוק זה אז תתענג על ה', בסוף הפסוק מה כתוב? והרכבתיך על במתי ארץ, על אותו מקום שנקרא במתי ארץ, הוא למעלה מהארץ הזו. ואותו מקום שנקרא במתי ארץ, הינו שמים, והינו שכתוב על במתי ארץ. על ה' - אמר רבי אבא, לא כתוב אז תשב, אלא אז תתענג על ה', הינו שמים, שכתוב (תהלים נז) רומה על השמים אלהים. והרכבתיך על במתי ארץ, הינו ארץ החיים, ממשמע שכתוב על במתי להכליל ציון וירושלים שנקראו במתי ארץ, והינו שמים שלמעלה וארץ שלמעלה. והדבר שאמר רבי שמעון כן הוא, והכל אחד, שכתוב ועד עתיק הימים מגיע וגו', וכל הדברים הללו עולים למקום אחד.

אמר רבי אבא לרבי שמעון, יאמר לי מורי, פסוק זה כלו במה בארנו אותו, שכתוב אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך? אמר לו, הרי הכל נאמר כבר, שתפנוק ועדון על ה' כתוב, מקום שהוא למעלה, וכתוב ועד עתיק הימים מגיע. על במתי ארץ, כמו שנתבאר. והאכלתיך נחלת יעקב אביך, כמו שכתוב (בראשית כז) ויתן לך האלהים מטל השמים וגו', והינו נחלת יעקב. והברכה שברך יצחק את

הדברים האלה לאמר. רבי יהודה פתח, (תהלים קו) מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו. בכמה דרכים העידה התורה באדם שלא יחטא לפני רבונו. בכמה דרכים נתנה לו עצה שלא יסטה מדרכיו מיין ושמאל. בכמה דרכים נתנה לו עצה איך ישוב לפני רבונו וימחל לו. ששנינו, שש מאות ושלושה עשר מיני עצה נתנה תורה לאדם להיות שלם ברבונו, משום שרבונו רוצה להיטיב לו בעולם הזה ולעולם הבא, ויותר לעולם הבא, שהרי שנינו, כל מה שהשלים הקדוש ברוך הוא לאדם - מאותן טובות שזוכה בהם לעולם הבא השתלם בהם. מה הטעם? משום שהעולם הבא הוא של הקדוש ברוך הוא. (ואם תאמר שהעולם הזה אינו שלו אלא) וכך שנינו, העולם הזה כנגד העולם הבא אינו אלא כפרוודור לטרקלין. (משום כך העולם הבא הוא של הקדוש ברוך הוא) וכשזוכה אותו הצדיק - בשלו הוא זוכה. ששנינו, כתוב (דברים ב) ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו. מה הטעם? משום שה' הוא נחלתו. אשרי חלקו מי שזוכה לחלק ירשה עליון זה. זוכה בה בעולם הזה, ובבית של העולם הזה. כן בעולם הבא ובבית העליון הקדוש, שכתוב (ישעיהו) ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם. אשרי חלקו של אותו צדיק שמדורו עם המלך בביתו.

רבי שמעון אמר, אשרי חלקו של אותו צדיק שזוכה לזה, שכתוב (ישעיה נח) אז תתענג על ה'. לא כתוב עם ה', אלא על ה'. מה זה על ה'? מקום שעליונים ותחתונים נמשכים ממנו ותאבים לאותו

זוהר תהלים

אותו גוף הראשון שהשאיר, לא נאָכַד, ויהיה לו קיום לעתיד לבא, שהרי את ענשו סבל בכמה מינים, והקדוש ברוך הוא לא מקפח שכר שום בריות שבָּרָא, פָּרַט לאותם שיצאו מתוך האמונה שלו ולא הִיָּה בהם טוב לעולמים, ופָּרַט לָאֵלוּ שלא כָּרְעוּ במוֹדִים, שְׁמַאֲלָה עוֹשֶׂה הקדוש ברוך הוא בריות אחרות, כדי שלא יבְנֶה באותו הגוף בדמות של אָדָם ולא יקום לעולמים. אָבַל אֵלֶּה לֹא כָּף.

מִדָּה עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אִם אוֹתָהּ רוּחַ זוֹכָה לְהִתְמַקֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּאוֹתוֹ הַגּוֹי הָאֲחֵר, מִדָּה עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אוֹתוֹ הַגּוֹי הַשְּׂגוֹאֵל אוֹתָהּ, אוֹתָהּ הַרוּחַ שְׁלֹו שְׁמִכְנִיס לְשֵׁם, וּמְשַׁתֵּף וּמְעַרֵב בְּאוֹתָהּ רוּחַ שְׁהִיָּתָה בְּאוֹתוֹ הַכְּלִי, וְדָאֵי שְׁלֹא נִאָבְדַת. וּמָה נַעֲשֶׂה? שְׁהִרֵי יֵשׁ שֵׁם שְׁלֹשׁ רוּחוֹת (באותו גוף אחר בו יקום. ומה עשה הקדוש ברוך הוא, ' בא וראה, הגאלה ההיא שהיה גואל אותה, רוח שלו הרי נכנסת שם ונעזבת, ומשתפת ומתערבת בכלי ההוא. ואותה הרוח הראשונה שהיתה באותו כלי ונדבקת בו, ודאי גשגשאת שם ולא נאבדת, ומשום זה אותה הרוח שעזב באותו הכלי ונדבקה שם, הוא רודף אחר השרש שלו והיסוד שלו שהיה יוצא ממנו ומביאו אליו, ובונה אותו במקום שהיתה בת זוגו. הרי שלש רוחות שם) - אַחַת שְׁהִיָּתָה בְּאוֹתוֹ הַכְּלִי וְנִשְׁאַרָה שֵׁם, וְאַחַת אוֹתָהּ שְׁנַמְשְׁכָה לְשֵׁם וְהִיָּתָה עֲרִטְיָלֵאִית, וְאַחַת אוֹתָהּ שְׁהִכְנִיס לְשֵׁם אוֹתוֹ הַגּוֹיָל וְהִתְעַרֵב בְּהֵן. לְהִיָּתוּ שְׁלֹשׁ רוּחוֹת אֵי אֶפְשָׁר, וּמָה נַעֲשֶׂה?

אַתָּא כִּף הֵן הַגְּבוּרוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שְׁעוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אוֹתָהּ רוּחַ שְׁהִכְנִיס לְשֵׁם אוֹתוֹ הַגּוֹיָל, בוּ הַתְּלַבְּשָׁה

יַעֲקֹב, עַל הַשָּׁמַיִם הַלְלוּ הוּא אָמַר, וּבִרְכוּ בְּבִרְכָה, שְׁעִתִּידִים בְּנֵי יַעֲקֹב, לְהַחֲיוֹת בְּאוֹתוֹ טַל לְעִתִּיד לְבוֹא, שְׁכַתוּב וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים, לָךְ וְלֹא לְאַחֵר, מִטַּל הַשָּׁמַיִם, שָׁבוּ עִתִּידִים הַמֵּתִים לְהַחֲיוֹת לְעִתִּיד לְבוֹא, שְׁיּוֹצֵא מִהַעֲתִיק לְזַעִיר אֲנַפִּין וְשׁוֹרָה בְּשָׁמַיִם הַלְלוּ. הַתְּבוּנָן רַבִּי אָבָא וְאָמַר, עַכְשָׁו נִשְׁמַע הַכֹּל, וְנִמְצָאָת בְּרַפְתּ יִצְחָק עֲלִיּוֹנָה מִמָּה שְׁחִשְׁבַתִּי.

שְׁנִינּוּ, מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת ה'. מִי יִמְלֵל? מִי יְדַבֵּר הִיָּה צְרִיךְ לְהִיָּתוּ! אָמַר רַבִּי חֲזִיא, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (דברים כג) וְקִטְפַת מְלִילַת בִּידָךְ. גְּבוּרוֹת ה', שְׁרַבִּים הֵם וַיּוֹצֵאִים מִגְּבוּרָה אַחַת. וְשְׁנִינּוּ, גְּבוּרָה עֲלִיּוֹנָה אַחַת, עֲטַרְתַּת הַעֲטַרְוֹת, מִתְעַטַּרְתַּת, וַיּוֹצֵאִים מִמֶּנָּה חֲמָשִׁים שְׁעָרִים, מִהֵם יִמְיִנָּה וּמִהֵם שְׁמַאֲלָה, וְכֹל אַחַת נִקְרָאָת גְּבוּרָה, וְכֹל אַחַת וְאַחַת מִתְעַטַּרְתַּת בְּאוֹרוֹת שְׁל חֲקִיקוֹת גְּבוּהוֹת, וְכֹלָם נִקְרָאוֹת גְּבוּרוֹת ה'. אָמַר רַבִּי חֲזִיא, גְּבוּרוֹת ה' חֲסֵר כְּתוּב, שְׁהִרֵי כֹלָם כְּלוּלִים בָּזֶה. יִשְׁמִיעַ כֹּל תְּהִלָּתוֹ - זוֹהֵי שְׁכִינַת זִיו כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוּב וְתְהִלָּתוֹ מְלֵאָה הָאֲרִץ.

הַקְּב"ה לֹא מְקַפֵּחַ שְׁכַר שׁוּם בְּרִיּוֹת שְׁבָרָא פָּרַט לְאוֹתָם שְׁיִצְאוּ מִתּוֹךְ הָאֲמוּנָה שְׁלֹו וְלֹא הִיָּה בְּהֵם טוֹב לְעוֹלָמִים וּפָרַט לְאֵלוּ שְׁלֹא כָּרְעוּ בְּמוֹדִים

מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת ה' וְגו' (קו, ב) : [זוהר ח"א פ' משפטים (דף ק)] פְּתַח הַזִּקְן וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת ה' יִשְׁמִיעַ כֹּל תְּהִלָּתוֹ. מִי הוּא בְּעוֹלָם שְׁיִכּוֹל לְמִלֵּל הַגְּבוּרוֹת שְׁעוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם תְּמִיד?

יְהוָה יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ: ג אֲשֶׁר־י שְׁמִירֵי מִשְׁפָּט עֲשֵׂה צְדָקָה כְּבֹל עֵת:

זוהר תהלים

שְׁעוֹשָׂה, וְאֶפְלוּ דְבוּר שֶׁל אָדָם וְאֶפְלוּ קוֹל
אֵינוֹ בְּרִיקָנוֹת, וְאַתָּר וּמְקוֹם יֵשׁ לְכֻלָּם. זֶה
שְׁנִבְנָה עֲכָשׁוּ וַיֵּצֵא לְעוֹלָם בְּרִיהַ חֲדָשָׁה,
אֵין לוֹ בֵּת זוּג, וְעַל זֶה לֹא מְכַרְיִזִים, שֶׁהָרִי
בֵּת זוּגוֹ אֲבָדָה מִמֶּנּוּ. בֵּת הַזוּג שֶׁהֵיטָה לוֹ
נַעֲשֶׂתָה אָמוּ, וְאַחֲיוּ לְאַבְיוּ.

אֲשֶׁר־הֵם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְבִּ"ה נָתַן לָהֶם תּוֹרַת
אֱמֶת לְהִשְׁתַּדֵּל בָּהּ יָמִים וְלִילוֹת שֶׁהָרִי כָּל
כִּי שִׁמְשַׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה יֵשׁ לוֹ חֲרוֹת מֵהַכֵּל
חֲרוֹת מִן הַמְּנוֹת, שֶׁלֹּא יִכּוֹל לְשַׁלֵּט עָלָיו

אֲשֶׁר־י שְׁמִירֵי מִשְׁפָּט וְגו' (קו, א): [זוהר ח"א
פ' ויצא (דף קנב):] דְּבַר אַחֵר וַיֵּצֵא
יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיִּלְךָ חֲרָנָה - רַבִּי אֲבָא
פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קו) אֲשֶׁר־י שְׁמִירֵי מִשְׁפָּט
עֲשֵׂה צְדָקָה כְּבֹל עֵת. אֲשֶׁר־י שְׁמִירֵי מִשְׁפָּט,
אֲשֶׁר־הֵם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן
לָהֶם תּוֹרַת אֱמֶת לְהִשְׁתַּדֵּל בָּהּ יָמִים
וְלִילוֹת, שֶׁהָרִי כָּל מִי שִׁמְשַׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה, יֵשׁ
לוֹ חֲרוֹת מֵהַכֵּל, חֲרוֹת מִן הַמְּנוֹת, שֶׁלֹּא יִכּוֹל
לְשַׁלֵּט עָלָיו, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, מִשׁוּם שֶׁכָּל מִי
שִׁמְשַׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה וְנִאָחַז בָּהּ, נִאָחַז בַּעֲץ
הַחַיִּים. וְאִם מִרְפָּה אֶת עַצְמוֹ מֵעֵץ הַחַיִּים,
הֵנָּה עֵץ הַמְּנוֹת שׁוֹרָה עָלָיו וְנִאָחַז בוֹ. זֶהוּ
שִׁכְתוּב (משלי כד) הַתְּרַפִּית בְּיוֹם צָרָה צַר
כַּחֲכָה. הַתְּרַפִּית - אִם מִרְפָּה יָדָיו מִן
הַתּוֹרָה. בְּיוֹם צָרָה צַר כַּחֲכָה, מֵה זֶה צַר
כַּחֲכָה? צַר כַּח כָּה. שֶׁהָרִי הִיא תְּמִיד
לְיָמִין, וְשִׁמְרָתָהּ תְּמִיד עַל בֶּן אָדָם כְּאִשׁוּר
הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה, וְאִזּוֹ דוֹחָה אֶת הָרַע
הַחוּצָה שֶׁלֹּא יִקְרַב לְבֶן הָאָדָם וְלֹא יוּכַל
לְקַטְרֵג לוֹ. וְכִשְׂאָדָם סוּטָה מְדַרְכֵי הַתּוֹרָה

הַנְּשָׂמָה הַזֹּאת בְּמְקוֹם שֶׁל לְבוּשׁ הַגְּרִים,
(וְהוּא) וְאוֹתָהּ רוּחַ עֲרִטִילָאִית שֶׁשָּׂבָה שָׁם
לְהַבְנוֹת לְהִיּוֹת לְבוּשׁ לְנִשְׂמָה הַעֲלִיוֹנָה.
וְאוֹתָהּ רוּחַ שֶׁהֵיטָה בַּתְּחִלָּה שֶׁנִּשְׁאַרָה
בְּאוֹתוֹ כְּלִי, פָּרְחָה מִשָּׁם, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְזַמֵּן לָהּ מְקוֹם בְּתוֹךְ סוּדוֹת
הַחֲלוֹנוֹת שֶׁבִּסְלַע שְׂאֵחַר כְּתַפִּי הַגֵּן עֲדָן,
וְנִשְׁמַנְתָּ שָׁם. וּמִתְעַלָּה לְאוֹתוֹ הַגּוֹף
הָרֵאשׁוֹן שֶׁהֵיטָה בַּתְּחִלָּה, וּבְאוֹתָהּ רוּחַ יְקוּם
אוֹתוֹ הַגּוֹף, וְזֶהוּ אֶחָד מֵאוֹתָם הַשְּׁנַיִם
שֶׁאֲמַרְנוּ (למעלה). אֲבָל אוֹתוֹ הַגּוֹף טָרַם
שִׁיקוּם עָנְשׁוּ גְדוֹל, שֶׁהָרִי מִשׁוּם שֶׁלֹּא זָכָה
לְהַתְּרַבּוֹת, הוֹרִידוּ אוֹתוֹ לְתוֹךְ הָאֲדָמָה,
שֶׁסְּמוּכָה לְאַרְקָא, וְנִדּוֹן שָׁם. וְאַחֵר כֶּף
מַעֲלִים אוֹתוֹ לְתַבֵּל. עֲכָשׁוּ יוֹרֵד וְעֲכָשׁוּ
עוֹלָה, הֵנָּה עָלָה וְהֵנָּה יָרַד, אֵין לוֹ מְנוּחָה,
פָּרַט לְשִׁבְתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים וּבְרָאשֵׁי
חֲדָשִׁים. וְאַלְהָ יִשְׁנִים בְּאֲדַמַּת עֶפְרַיִם. אֲדַמַּת
- מְאֲדָמָה. עֶפְרַיִם - מִתְּבַל. וְעַל אֵלוֹ כְּתוּב
(דניאלים) וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַמַּת עֶפְרַיִם יִקְיָצוּ
אֵלָה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאַלְהָ לְחַרְפּוֹת וּלְדַרְאוֹן
עוֹלָם. כָּל אֵלָה שֶׁלֹּא זָכוּ לְהַתְּתַקֵּן. אֲבָל
אִם זָכְתָה אוֹתָהּ רוּחַ עֲרִטִילָאִית שֶׁשָּׂבָה
כְּמוֹ מִקְדָּם לְהַתְּתַקֵּן, אִזּוֹ צְדִיק הוּא, שֶׁהָרִי
אוֹתָהּ רוּחַ שֶׁנִּאָמַר בָּהּ שֶׁנִּשְׁמָרָה בִּסְלַע,
תְּתַקֵּן בְּאוֹתוֹ הַגּוֹף הָרֵאשׁוֹן, וְעַל אֵלָה
כְּתוּב אֵלָה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאַלְהָ לְחַרְפּוֹת וְגו'.

כָּל אוֹתָם שֶׁלֹּא זָכוּ לְהַתְּתַקֵּן.

וְאֵלָיו הֵן הַגְּבוּרוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת שֶׁל הַמַּלְאָךְ
הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, וְכֻלּוֹם לֹא נִאָבָד.
אֶפְלוּ הַכֹּל הִפָּה יֵשׁ לוֹ אֶתֶר וּמְקוֹם,
וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ מֵה

—=— זוהר תהלים —=—

לא נקרא קץ כל רוח, וסוד הדבר - זהו קץ [כל בשר] וזהו קץ. זה קץ על בשר, וזה על רוח. משום כך זה פנימי וזה חיצוני, זה ימין וזה שמאל, זה קדוש וזה טמא, והנה פרשוק.

ובא וראה סוד עליון קדוש של האמונה, הסוד של עולם הזכר ועולם הנקבה, וכל קדש הקדשים בו, וכל סודות האמונה מכאן יצאו, וכל החיים וכל החרות, וכל הטובות וכל האורות הם מכאן, וכל הברכות וטללי נדבות, וכל האהבה של האהבות הכל מהצד הזה, סוד הדרום. מצד הצפון מתפשטות דרגות עד שמגיעה למטה פסלת הזהב, בצד הטמאה, לכולן טמא, ואוחז את זה למעלה, ואוחז את זה למטה. וכאן מזדווגים זכר ונקבה יחד, והם רוכב נחש, הסוד של זכר ונקבה, וזה סוד עזאז"ל. ומכאן נפרדות הדרגות ויוצאים כמה צדדים לעולם, שמתפשטים מכאן ושולטים על העולם, וכלם צדדי הטמאה, וממנים שרים לתוך העולם. בא ראה, כשיצא עשו לעולם, כלו אדם כשושנה בשער כמו השעיר, ומשם אלופים, מגנים ממנים [שנים עשר] ששולטים בעולם, והנה פרשוק.

שומרים האמונה של הקדוש ברוך הוא

בא ראה, אשרי שמרי משפט - ששומרים האמונה של הקדוש ברוך הוא, משום שהקדוש ברוך הוא הוא משפט, וצריך לאדם לשמר שלא יסטה לדרך אחרת, אלא שיהיה שומר משפט, משום שהקדוש ברוך הוא הוא משפט, שכל

ומתרפה ממנה, אזי צר כח כה, משום שאותו הרע, שהוא השמאל, שולט על האדם, ודוחה את ה"כה" הזו החוצה, עד שדוחק אותו מקום בצרה.

כאשר בן אדם אוחז בדרכי התורה, אהוב של הקדוש ברוך הוא

דבר אחר צר כחכה - שכאשר בן אדם אוחז בדרכי התורה, נאהב למעלה ונאהב למטה, והוא אהוב של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (שמואל ב יב) 'וה' אהבו, שהיה אהוב של הקדוש ברוך הוא, ואהוב אותו. וכשאדם סוטה מדרכי התורה, אזי צר כח כה, צר שלו ובעל שנאה הוא אליו, ושולט עליו אותו שנקרא רע, עד שמקטרג בו בעולם הזה ובעולם הבא. בא ראה, הרע הזה, שהוא יצר הרע, שולט על העולם בכמה צדדים, וכמה שלטון יש לו בעולם, והוא נחש תקיף שחטא בו אדם, ונכשלים בו בני העולם ומושכים אותו עליהם, עד שמוציא להם את נשמותיהם. ובא וראה, כשהוא שולט, שולט על הגוף. וכיון ששולט על הגוף, יוצאת ממנו הנשמה, משום שהגוף נטמא, והנשמה עולה, ואין שולט עליו עד שנוטל רשות. וכמה הם שבאים מצדו ושולטים על העולם, והרי שנינו שכל מעשי העולם שנעשים ושולטים בהם, ויש לו ממנים ושמשים, כלם שמשים במעשי העולם. ועל כן הוא קץ של השמאל, והרי פרשוה שיש קץ לימין ויש קץ לשמאל, והקץ של השמאל הזה הוא קץ כל בשר. נקרא קץ כל בשר,

— זהו זה תהלים —

לפני רבי שמעון, ספרו לו המעשה. אָמַר, ומה זה בעצמו, אָפְלוּ כָל מִי שֶׁמְחִזֵּיק לְאֵילָן (כאילן) הַחַיִּים נְצוּל בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאָפְלוּ מִן מִיתַת הָעוֹלָם מִשָּׂאָר בְּנֵי אָדָם, כָּל שֶׁכֵּן מֵאַחַר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּכֻלָּם מְעוֹרְרַת הַצְּדָקָה אֶת אֵילָן הַחַיִּים, וּמְקוּם זֶה הוּא הַמְּזוּן לְכָל, וּלְתַלְמִידֵי הַחֻכְמִים מַה מַּעֲשִׂיהֶם? שֶׁהֵרִי כָל בְּנֵי הָעוֹלָם לֹא יְכוּלִים לְעוֹרֵר צְדָקָה עֲלֵיהֶם, שֶׁהֵרִי הֵם אַחֲזִיזִים בַּצְּדָקָה, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם נִזְוָנִים בְּזִכְוֹתָם, בְּהֵם מִמֶּשׁ. וְהֵם לֹא יְכוּלִים לְהַתְּפַרְנֵס מֵהֶם מִמֶּשׁ, מִפְּנֵי שֶׁכָּל מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה, מְשַׁתְּדֵל בְּאֵילָן הַחַיִּים שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְּפַרְנְסִים מִמֶּנּוּ. נִמְצָא שֶׁהַתְּלִמִּידֵי חֻכְמִים מְעוֹרְרִים מְזוּן לְעוֹלָם וְשָׁלוֹם. אִם לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְּעוֹרֵר מְזוּן, מִדּוּעַ לָהֶם לֹא מִתְּעוֹרֵר? אֵלֶּא תְּלִמִּיד חֻכְמֵי הוּא אֵילָן הַחַיִּים מִמֶּשׁ, וְאֵילָן הַחַיִּים לֹא נִזְוָן אֵלֶּא מִן הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָעוֹלָם הַבָּא לֹא נִמְצָא בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵלֶּא לְאַחַר שְׁעוֹלָה לְעוֹלָם הַהוּא, אֲזַי נִזְוָן מִמֶּנּוּ וְנִשְׂרַשׁ שְׂרָשְׁוֹ עֲלָיו. עֲכָשׁוּ אוֹכְלִים מִפְּרֵי עֵץ הַחַיִּים. וְמַה הוּא? אוֹתוֹ מְקוּם שֶׁנִּמְצָא אֶצֶל הָעֲנַיִים, וְהוּא נִקְרָא (בראשית א) פְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בַּתּוֹךְ הַגֵּן. וְעַל זֶה אוֹכְלִים מִהֶפְרִי הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְעַל זֶה לְמַדְנּוּ, הֵם נִזְוָנִים בְּזוּעָה. מַהִי הַזּוּעָה? זוֹ גְבוּרָה. וְהֵם מְזַמְנִים לְעוֹלָם הַבָּא. שֶׁמְזוּן הָעוֹלָם הַבָּא אֵינוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵלֶּא צְמֻצוֹם קָטָן שֶׁל הַכַּחַשׁ שֶׁלּוֹ שֶׁנִּמְצָא בְּמִתְקִינֵי הַתּוֹרָה. וְזֶה טַעְמוֹ עַל הַפְּרֵי הַהוּא שֶׁל הָעֵץ הַתְּחַתּוֹן, וְזוֹ

דְּרָכֵי מִשְׁפָּט. עֲשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת - וְכִי בְּכָל עֵת יָכוֹל אָדָם לַעֲשׂוֹת צְדָקָה? אֵלֶּא מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בְּדְרָכֵי הַתּוֹרָה וְעוֹשֶׂה צְדָקָה עִם אוֹתָם שְׂצִרִיכִים אוֹתָהּ. שֶׁכָּל מִי שֶׁעוֹשֶׂה צְדָקָה עִם הָעֲנַיִ, מְרַבֶּה אוֹתָהּ צְדָקָה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. בֹּא רֵאֵה, מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בַּצְּדָקָה, אוֹתָהּ צְדָקָה שְׁעוֹשֶׂה עוֹלָה לְמַעַלָּה וּמְגִיעָה לְמַעַלָּה לְאוֹתוֹ הַמְּקוּם שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא מְרַכְּבָה עֲלִיוֹנָה, וּמְמַשִּׁיף בְּרֻכּוֹת לְמְקוּם הַהוּא מִן הַמַּעֲיָן שֶׁל כָּל הַמַּעֲיָנוֹת. וּמֵאוֹתָהּ הַצְּדָקָה מְמַשִּׁיף וּמְרַבֶּה בְּרֻכּוֹת לְכָל אוֹתָם הַתְּחַתּוֹנִים וְלְכָל הַמְּרַכְּבוֹת וְלְכָל הַחֲלִילוֹת, וְכֻלָּם מִתְּכַרְכִּים, וְנוֹסְפִים אוֹרוֹת כְּרֵאוֹי, מִשׁוּם שֶׁכֻּלָּם נִקְרָאוּ עֵת, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב עֲשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת.

עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת - וְכִי בְּכָל עֵת יָכוֹל אָדָם לַעֲשׂוֹת צְדָקָה? אִם כֵּן שְׂתִים עֲשֶׂרָה שְׁעוֹת בְּיוֹם מִי יְכוּל?!

עֲשֵׂה צְדָקָה צְדָקָה בְּכָל עֵת. (קו, א): [זוהר ח"ג פ' בהר (דף ק"א)]. השלמה מההשמטות (סימן ט) וְהֵרִי נִתְבָּאָר: וְכִי בְּכָל עֵת יָכוֹל אָדָם לַעֲשׂוֹת צְדָקָה? אִם כֵּן, שְׂתִים עֲשֶׂרָה שְׁעוֹת בְּיוֹם מִי יְכוּל?! אֵלֶּא כִּי לְמַדְנּוּ, מִי שֶׁעוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת. מַהוּ בְּכָל עֵת? כְּמוֹ שֶׁנִּמְצָא (ויקרא טו) וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, וּבְאַרְוֵה. וְלֹא תֵאמַר בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְבִדְהָ, שֶׁהִיא עֵת רְצוֹן קְדוֹשׁ בְּצַדִּיק, אֵלֶּא אִפְלוּ בְּכָל עֵת שֶׁלְמַטָּה מְרַבֶּה צְדָקָה עֲלֵיהֶם, וּמִתְּעוֹרְרַת צְדָקָה בְּכֻלָּם, בְּעֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. מִפְּנֵי כֵן יֵשִׁים אָדָם לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ וְיִדְבֹק בּוֹ בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּיֵּן שֶׁהִגִּיעוּ

זוהר תהלים

יעטף. תפלה, זו תפלה של יד, ובארנו. ומי שנותן צדקה לעני, הוא עושה למעלה שם קדוש שלם כראוי. כי צדקה זה עץ החיים, וצדקה נותן לצדק. וכשנותן לצדק, אז מתחבר זה עם זה, והשם הקדוש נמצא שלם.

מי שעושה זו ההתעוררות (שעושה התעוררות זו) שלמטה, בודאי כאלו עשה את השם הקדוש בשלמות. כמו שהוא עושה למטה, כך מתעורר למעלה. ועל זה כתוב, (שם קו) אשרי שמרי משפט עשה צדקה בכל עת. עשה צדקה - זה הקדוש ברוך הוא, כביכול הוא עושה אותו. בא ראה, העני הרי נתבאר מיהו מקומו. מה הטעם? כי העני אין לו משלו כלום אלא מה שנותנים לו, והלבנה אין לה אור משלה אלא מה שהשמש נותן לה. בא ראה, למה עני חשוב כמת? מה הטעם? כי אותו מקום גורם לו, שהרי במקום המות הוא מצוי, ולכן נקרא מת. אותו שחס עליו הוא נותן לו צדקה, עץ החיים שורה עליו, כמו שנאמר (משלי י) וצדקה תציל ממות. וכמו שעושה אדם למטה, כך גם הוא עושה למעלה ממנו. אשרי חלקו של הזוכה לעשות שם קדוש למעלה, משום כך הצדקה עולה על הכל. והדברים האלה, כשהצדקה לשמה, שהרי מעורר צדקה לצדק לחברם כאחד, ושיהיה הכל שם קדוש כראוי. שהרי צדק לא מתתקן ולא נשלם אלא בצדקה, שכתוב (ישעיה נד) בצדקה תכונני. ולכנסת ישאל נאמר, ומשום כך ועשיתם אתם וגו'.

שמחה של התלמידי חכמים ומזון העליון שלהם. כיון שיעברו מהעולם הזה, כמה נחלים עליונים של עולם הבא מקיפים למקומם, וישתרו בו ויעלו למעלה למעלה, כמו שנאמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו. מהו יעשה? זה היובל, זה שנקרא עולם הבא. למחכה לו, ודאי. שלא רוצים מזון לעולם הזה עד שיגיעו (שיתקן) למזון שלהם. ומהו המזון שלהם? העולם הבא. ועל זה זכאים בכל, שעליהם כתוב עין לא ראתה אלהים וגו' : (עד כאן מההשמטות).

מי שנותן צדקה לעני הוא עושה למעלה שם קדוש שלם כראוי

עשה צדקה צדקה בכל עת. (קו, ג): [זוהר ח"ג פ' ויקרא (דף ק"ג)] ונתתי גשמיכם בעתם וגו'. כל אחד ואחד יתן לחו עליכם. מי הם? אותו תקון שעשיתם של אותו השם הקדוש, כמו זה כתוב (בראשית יח) ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. וכי כיון שכתוב ושמרו דרך ה', למה לעשות צדקה ומשפט? אלא מי ששומר דרכי התורה, כביכול הוא עושה צדקה ומשפט. ומה זה צדקה ומשפט? זה הקדוש ברוך הוא. בכה רבי שמעון ואמר, אוי להם לבני אדם שלא יודעים ולא משגיחים בכבוד רבונם. מי עושה השם הקדוש בכל יום? הוה אומר, מי שנותן צדקה לעניים. בא ראה, הרי פרשוהו כך הוא, שהעני אחוז בדין, וכל מאכלו הוא בדין, המקום שנקרא צדק, כמו שנאמר (תהלים קב) תפלה לעני כי